ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ
03.11.2026 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

АИКБ

√ **Искане за спешна среща във връзка с рязкото поскъпване на електроенергията**

От името на национално представителните организации на работодателите – **Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ)**, БСК, КРИБ, и на работниците и служителите – Конфедерация на независимите синдикати в България (КНСБ) и Конфедерация на труда „Подкрепа“, се обръщаме към Вас с настоящото съвместно писмо, защото ситуацията на пазара на електроенергия вече засяга едновременно устойчивостта на предприятията, заетостта и доходите на работещите и жизненото равнище на българските домакинства. Затова позицията ни е обща и искането ни е за незабавен диалог на най-високо равнище.

Обръщаме внимание върху **безпрецедентния ценови натиск върху предприятията.** По данни от пазарния сегмент „Ден напред“ на Българската независима енергийна борса и от Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ средномесечните цени през последните месеци се развиват по следния начин:

Месец	***Средна цена, €/MWh***	***Изменение спрямо предходния месец***
Май 2026 г.	101,07	–
Юни 2026 г.	98,08	−3,0%
Юли 2026 г.	111,74	+13,9%
Август 2026 г.	143,15	+28,1%
Септември 2026 г.	166,24	+16,1%
Октомври 2026 г. (към 27 октомври)	221,59	+33,3%

От юни до октомври т.г. цената се е увеличила с около 126%, а спрямо октомври 2025 г. – с приблизително 82%. **За 29 октомври 2026 г. вече е обявена дневна цена от 320,13 €/MWh**. Това не са обичайни пазарни колебания, а продължителна и ускоряваща се тенденция, която настъпва в началото на отоплителния сезон и преди зимните пикови месеци.

Електроенергията е ключов разход за промишлеността, преработвателния сектор, хранителната индустрия, транспорта, търговията и услугите. Предприятията, които съставляват преобладаващата част от българския бизнес и осигуряват основната част от заетостта, нямат нито финансов буфер, нито преговорна позиция, за да поемат такъв шок за дълъг период.

От действащите **два режима за компенсации – за небитовите крайни потребители и за енергоемките потребители, тяхното действие е с отложено плащане точно, когато са най-необходими.**

1. Програмата за компенсиране на **небитовите потребители** премина през последователни решения на Министерския съвет: Решение № 691 от 6.10.2025 г., Решение № 344 от 30.04.2026 г. и Решение № 730 от 18.09.2026 г. С Решение № 344/2026 г., което беше резултат от структуриран диалог между Министерството на енергетиката и социалните партньори, беше въведено ежемесечно изчисляване и изплащане на компенсациите. Тази промяна бе приета положително от бизнеса, защото даваше предвидимост и възможност за навременно планиране на разходите.

С Решение № 730/2026 г. за периода от 1 септември 2026 г. до 30 юни 2027 г. редът е съществено променен:

- **Окончателната компенсация се изплаща еднократно**, след изтичането на целия десетмесечен период – основното плащане е предвидено след 30 юни 2027 г., а изплащането – до 31 декември 2027 г.

- **Междинна (авансова) подкрепа** се предоставя само в месеците, в които средната борсова цена надвиши **180 €/MWh**, макар компенсацията да се изчислява спрямо базова цена от **122,71 €/MWh**. За разликата между двете стойности не е предвидена никаква междинна подкрепа.
- **Окончателният процент на компенсиране** (до 80% от разликата) ще бъде определен с отделен акт на Министерския съвет едва след 30 юни 2027 г., според наличните по това време средства във Фонда.

Практическите последици са ясни. Септември 2026 г. завърши със средна цена 166,24 €/MWh – с около 43 €/MWh над базовата цена, но под прага за аванс. За този месец предприятията не получават никаква текуща подкрепа. Дори и за октомври, когато прагът е надвишен, авансът ще покрива само част от реалната тежест, докато предприятията имат оперативни разходи ежемесечно.

2. Специалната Програма за компенсиране на **енергоемките потребители**, приета с ПМС № 237/2025 г. в съответствие с европейската рамка CISAF (Пакта за чиста промишленост), беше официално разписана с тригодишен хоризонт от 1 юли 2025 г. до 30 юни 2028 г. и общ прогнозен бюджет до 334 млн. евро (с бюджет до 124 млн. евро за първия ценови период). Въпреки че рамката предвижда държавна помощ за индустриите със значителен риск от преместване на дейността извън ЕС, самото ѝ приемане през ноември 2025 г. за период, стартиращ ретроактивно през юли същата година, нагледно показа хроничното забавяне и фрагментиране при прилагането на подобни спасителни механизми в България.

Параметрите на този специален режим залагат изключително стриктен механизъм на подпомагане, който комбинира ценови ограничения с висока административна тежест:

- **Праг на задействане и интензитет.** Месечната компенсация се изчислява като 50% от среднопретеглената борсова цена за „Ден напред“, но е поставена под железен предпазен клапан – реалната постигната цена на предприятието след подпомагането не може да пада под пределната намалена цена от **125 лв./MWh (63,91 €/MWh) за първия регулаторен период и 50 €/MWh за втория регулаторен период.**
- **Стриктно разграничаване на дейностите.** С последващите изменения в постановлението бе въведено задължително аналитично отчитане – предприятия с повече от една дейност получават компенсация **единствено за количеството електроенергия, потребено за допустимите икономически сектори** (по NACE кодове), което изисква подаване на допълнителни декларации и методики за измерване.
- **Насрещни зелени инвестиции.** Програмата задължава предприятията да вложат **най-малко 50% от получената помощ** в нови или модернизирани активи с доказан ефект (ВЕИ, съхранение, енергийна ефективност, водород или електрификация) в срок до 48 месеца, като при неизпълнение сумите подлежат на връщане в пълен размер заедно със законната лихва.

Административната процедура и верификация също бе допълнително затегната чрез нови изисквания за служебна обмяна на данни между ФСЕС, Министерството на енергетиката и мрежовите оператори, както и през задължителен независим финансов одит за подлежащите на такъв субекти. Финансовият модел на програмата залага на ежемесечни компенсации през фактурите, но със задължително окончателно изравняване за целия 12-месечен ценови период. При това, МС си запази правото при недостиг на средства във Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ да увеличава пределната цена или дори да спира прилагането на схемата.

В крайна сметка, след поредицата от корекции, специализираният режим по CISAF се очерта като механизъм с изключително висок праг на достъпност и тежки насрещни ангажименти. Вместо да осигури бърза и гъвкава оперативна ликвидност по време на ценови шокове, индустрията бе поставена в условия на строга административна съвместимост, при която държавната подкрепа е забавена във времето и е пряко обвързана с бъдещи инвестиционни рискове и последващи проверки.

Отлагането на компенсациите с над година от началото на периода означава принудително кредитиране на държавата от страна на предприятията – във време на по-скъпи пари и ограничен достъп до финансиране. Рисковете, които виждаме, са:

- **намаляване или спиране на производство, особено в енергоемки и конкурентно чувствителни сектори;**
- **съкращения, преминаване към непълно работно време и забавяне на трудови възнаграждения;**
- **невъзможност за изпълнение на дългосрочни договори при фиксирани цени;**
- **превантивно и принудително повишаване на цените на стоките и услугите, което ще засегне всички потребители и ще подхрани инфлацията;**

- **прекъсване на инвестиции и риск от закриване на предприятия, особено малки и средни, с необратими последици за местните пазари на труда.**

Като работодатели, ние сме загрижени за способността на предприятията да продължат да работят и да плащат възнагражденията на персонала си. Като синдикати, ние сме особено загрижени за защитата на работните места и за стабилността на доходите. И двете позиции водят до един и същ извод – **нужен е предвидим и работещ механизъм, а не отложено плащане.**

Високите цени на електроенергията засягат и небитови потребители с обществено значими функции, включително културни институции, които не са обхванати от специалния механизъм за компенсиране до цената за битовите крайни клиенти. За тях навременната и предвидима подкрепа е необходима за запазване на дейността и достъпа на гражданите до културни услуги.

Предвид изложеното, АИКБ, БСК, КРИБ, КНСБ и КТ „Подкрепа“ настояваме:

1. **Да бъде свикана спешна среща в Министерския съвет** с участието на министър-председателя, министъра на финансите, министъра на енергетиката, както и на представители на национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите.
2. **Да бъде обсъдена рамката за енергоемките предприятия.**
3. **Да бъде обсъдена програмата за подпомагане на останалите небитови потребители.**
4. **„Булгаргаз“ да прекрати различното ценообразуване**, от една страна, за топлофикации и газоразпределителни предприятия по т.нар. „регулирани цени“ и, от друга страна, за енергоемките предприятия по т.нар. „цени за свободен пазар“ в рамките на договорените количества за 2026 и 2027 г., докато има екстремни цени.
5. **Министерството на енергетиката и Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ да представят публично икономическата обосновка** за връщането към еднократно плащане – разполагаем ресурс на Фонда, прогнозни разходи при различни ценови сценарии, източници на финансиране и очакван процент на компенсиране.
6. **Да бъде проучено осигуряването на допълнителен финансов ресурс за Фонда**, така че забавеното плащане да не се превръща в риск от недофинансиране, включително чрез държавна гаранция, мостово финансиране или други инструменти.
7. **Да бъде създадена постоянна работна група** с участието на Министерството на енергетиката, Министерството на финансите, представители на работодателите и на синдикатите, която да следи цените на електрическата енергия ежемесечно и да предлага корекции на параметрите на Програмата, както и да обсъжда допълнителни мерки в подкрепа на предприятията и на заетостта.
8. **Да бъде направена предварителна консултация със социалните партньори в спешен порядък**, включително в рамките на Националния съвет за тристранно сътрудничество, преди всяка бъдеща промяна на параметрите на Програмата, както и за преглед и промени на енергийния пазар (суровини, горива, енергия), за защита на интересите на битовите и небитовите потребители в средносрочен план, предвид състоянието му и прогнозата за развитието му.

Остава ни още малко време, за да предотвратим по-сериозни последици през зимния сезон. Разчитаме на Вашето разбиране за спешността на въпроса и на конструктивен диалог. Национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите са готови да предоставят актуални данни и анализи от своите членове и да участват в търсенето на балансирано и финансово обосновано решение.

Целият текст четете тук.

Новините на NOVA

√ Бизнесът и синдикатите поискаха спешна среща с кабинета заради скъпия ток

Работодатели и синдикати настояват за спешна среща с правителството заради рязкото поскъпване на електроенергията и забавянето на компенсациите за бизнеса. В съвместно писмо до премиера Румен Радев, вицепремиера и финансов министър Гълъб Донев и енергийния министър Ива Петрова те предупреждават за риск от съкращения, спиране на производства и ново поскъпване на стоките и услугите.

Документът е подписан от представителите на работодателските организации **Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ),** БСК и КРИБ, както и от КНСБ и КТ „Подкрепа“.

Според посочените в писмото данни средната борсова цена на електроенергията е нараснала от 98,08 евро за мегаватчас през юни до 221,59 евро през октомври (към 27 октомври). Това представлява увеличение от около 126%. Спрямо октомври миналата година поскъпването е приблизително 82%.

За 29 октомври е отчетена дневна цена от 320,13 евро за мегаватчас. Организациите предупреждават, че високите разходи за ток вече застрашават дейността на предприятията, особено в промишлеността, хранителната индустрия, транспорта и услугите.

Защо бизнесът е недоволен от компенсациите?

Основното недоволство е свързано с промените в държавната програма за подпомагане на небитовите потребители. Според действащите правила окончателните компенсации за периода от септември 2026 г. до юни 2027 г. ще бъдат изплатени еднократно след приключването му, като крайният срок за плащане е декември 2027 г.

Междинна помощ се предвижда само за месеците, в които средната борсова цена надхвърля 180 евро за мегаватчас, въпреки че компенсациите се изчисляват спрямо базова цена от 122,71 евро. Така през септември, когато средната цена е достигнала 166,24 евро, предприятията не получават текуща подкрепа, посочват организациите.

Според работодателите и синдикатите подобно забавяне принуждава фирмите сами да покриват нарастващите си разходи за електроенергия, докато чакат държавното подпомагане. Те критикуват и специалната програма за енергоемките предприятия, която според тях предвижда сложни административни процедури и тежки условия за получаване на компенсации.

Предупреждение за съкращения и по-високи цени

В писмото се посочва, че ако ситуацията продължи, част от предприятията може да намалят или временно да преустановят производството си. Сред останалите рискове са съкращения на служители, преминаване към непълно работно време, забавяне на заплати и отлагане на инвестиции.

Работодателите и синдикатите предупреждават и за възможно поскъпване на стоките и услугите, тъй като бизнесът ще бъде принуден да прехвърли част от увеличените разходи върху крайните потребители. Особено уязвими според тях са малките и средните предприятия, които разполагат с ограничени финансови резерви.

Какво искат от правителството?

Петте организации настояват за незабавни разговори с премиера, министрите на финансите и енергетиката и представителите на социалните партньори. Те искат преразглеждане на компенсационните механизми, осигуряване на допълнителни средства за подпомагане на бизнеса и публично представяне на мотивите за отлагането на плащанията.

Сред предложенията е и прекратяване на различното ценообразуване от страна на „Булгаргаз“ за топлофикациите и газоразпределителните дружества, от една страна, и за енергоемките предприятия, от друга, при договорените количества за 2026 и 2027 г., докато цените остават извънредно високи.

Работодателите и синдикатите предлагат също създаването на постоянна работна група, която ежемесечно да следи цените на електроенергията и да предлага мерки за защита на предприятията и заетостта. Според тях остава малко време за предприемане на действия преди зимните месеци, когато потреблението и разходите за енергия традиционно се увеличават. Организациите очакват отговор от правителството и определяне на дата за спешната среща.

Economic.bg

V „Остава още малко“: Бизнесът и синдикатите искат спешна среща с Радев заради рязкото поскъпване на тока

Спряно производство, съкращения, забавяне на заплати, принудително повишаване на цените и прекъсване на инвестиции. Такива рискове видяха социалните партньори в рязкото поскъпване на електроенергията.

В обща позиция от **Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ),** Българска стопанска камара (БСК), Конфедерация на работодателите и индустриалците (КРИБ), КТ „Подкрепа“ и КНСБ настояват за спешна среща в Министерския съвет, на която да бъде обсъдена рамката за енергоемките предприятия. Причината? От юни до октомври т.г. цената (на тока) се е увеличила с около 126%, а спрямо октомври 2025 г. – с приблизително 82%. За 29 октомври 2026 г. вече е обявена дневна цена от 320.13 €/MWh.

Това не са обичайни пазарни колебания, а продължителна и ускоряваща се тенденция, която настъпва в началото на отоплителния сезон и преди зимните пикови месеци“, казва се в позицията, изпратена и до медиите.

От там предупреждават, че „ситуацията на пазара на електроенергия вече засяга едновременно устойчивостта на предприятията, заетостта и доходите на работещите и жизненото равнище на домакинствата“, посочват от петте организации, настоявайки за незабавен диалог.

Отложени компенсации

В позицията става ясно, че двата действащи режима за компенсации – т.е. за небитовите крайни потребители и за енергоемките потребители – се плащат със закъснение точно когато са най-необходими.

Оказва се, че с решение на кабинета за периода от 1 септември 2026 г. до 30 юни 2027 г. редът за изплащане е съществено променен:

- Окончателната компенсация се изплаща еднократно, след изтичането на целия десетмесечен период – основното плащане е предвидено след 30 юни 2027 г., а изплащането – до 31 декември 2027 г.
- Междинна (авансова) подкрепа се предоставя само в месеците, в които средната борсова цена надвиши 180 €/MWh, макар компенсацията да се изчислява спрямо базова цена от 122.71 €/MWh. За разликата между двете стойности не е предвидена никаква междинна подкрепа.
- Окончателният процент на компенсиране (до 80% от разликата) ще бъде определен с отделен акт на Министерския съвет едва след 30 юни 2027 г., според наличните по това време средства във Фонда.

Практическите последици са ясни. Септември 2026 г. завърши със средна цена 166.24 €/MWh – с около 43 €/MWh над базовата цена, но под прага за аванс. За този месец предприятията не получават никаква текуща подкрепа. Дори и за октомври, когато прагът е надвишен, авансът ще покрива само част от реалната тежест, докато предприятията имат оперативни разходи ежемесечно“, казват организациите.

Другата специална програма, за енергоемките потребители по европейската рамка CISAF , също се оказва неособено полезна.

Параметрите на този специален режим залагат изключително стриктен механизъм на подпомагане, който комбинира ценови ограничения с висока административна тежест“, казват в писмото.

Кои са рисковете

Според социалните партньори, отлагането на изплащането на компенсации крие конкретни рискове:

- намаляване или спиране на производство, особено в енергоемки сектори;
- съкращения, преминаване към непълно работно време и забавяне на заплатите;
- невъзможност за изпълнение на дългосрочни договори с фиксирани цени;
- принудително повишаване на цените на стоките и услугите, което ще подхрани инфлацията;
- прекъсване на инвестиции и риск от закриване на предприятия, особено малки и средни.

Затова и петте организации настояват за спешна среща в Министерския съвет, на която да бъдат преразгледани и двата механизма за компенсиране. Сред исканията са още:

- „Булгаргаз“ да прекрати различното ценообразуване за топлофикациите и газоразпределителните дружества, от една страна, и за енергоемките предприятия, от друга, докато цените са екстремни;
- Министерството на енергетиката и Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ да представят публично икономическата обосновка за връщането към еднократно плащане;
- да бъде осигурен допълнителен ресурс за Фонда;
- да се създаде постоянна работна група, която ежемесечно да следи цените и да предлага корекции;

Всяка бъдеща промяна на параметрите да минава през предварителна консултация със социалните партньори в рамките на НСТС.

Остава ни още малко време, за да предотвратим по-сериозни последици през зимния сезон“, обобщават от организациите.

News.bg

√ Работодатели и синдикати искат спешна среща с Радев и Донев за рязкото поскъпване на тока

Работодателите искат спешна среща с премиера Румен Радев, финансовият министър Гълъб Донев и министъра на енергетиката Ива Петрова относно рязкото поскъпване на тока.

Национално представителните организации на работодателите – **Асоциация на индустриален капитал в България (АИКБ),** БСК, КРИБ, и на работниците и служителите - Конфедерация на независимите синдикати в България (КНСБ) и Конфедерация на труда "Подкрепа", посочват в съвместната си позиция, че ситуацията на пазара на електроенергия вече засяга едновременно устойчивостта на предприятията, заетостта и доходите на работещите и жизненото равнище на българските домакинства.

"Обръщаме внимание върху безпрецедентния ценови натиск върху предприятията", изтъкват работодателите и синдикатите. По данни от пазарния сегмент "Ден напред" на Българската независима енергийна борса и от Фонд "Сигурност на електроенергийната система" средномесечните цени през последните месеци се развиват по следния начин:

- Средна цена за май 2026 е 101,07 евро
- Средна цена за юни е 98,08, което е спад с 3,0%
- Средна цена за юли е 111,74, което е скок с 13,9%
- Средна цена за август е 143,15, или с 28,1% нагоре
- Средна цена за септември е 166,24 или 16,1% нагоре
- Средна цена за октомври 2026 г. (към 27 октомври) - 221,59 или 33,3% нагоре

"**От юни до октомври т.г. цената се е увеличила с около 126%, а спрямо октомври 2025 г. - с приблизително 82%.** За 29 октомври 2026 г. вече е обявена дневна цена от 320,13 €/MWh. Това не са обичайни пазарни колебания, а продължителна и ускоряваща се тенденция, която настъпва в началото на отоплителния сезон и преди зимните пикови месеци.

Електроенергията е ключов разход за промишлеността, преработвателния сектор, хранителната индустрия, транспорта, търговията и услугите. Предприятията, които съставляват преобладаващата част от българския бизнес и осигуряват основната част от заетостта, нямат нито финансов буфер, нито преговорна позиция, за да поемат такъв шок за дълъг период", се посочва в позицията на бизнеса и синдикатите.

Те допълват, че действието на двата режима за компенсации - за небитовите крайни потребители и за енергоемките потребители, е с отложено плащане точно, когато са най-необходими.

В позицията се обяснява, че програмата за компенсиране на небитовите потребители е преминала през последователни решения на Министерския съвет: Решение № 691 от 6.10.2025 г., Решение № 344 от 30.04.2026 г. и Решение № 730 от 18.09.2026 г. С Решение № 344/2026 г., което беше резултат от структуриран диалог между Министерството на енергетиката и социалните партньори, беше въведено ежемесечно изчисляване и изплащане на компенсациите. Тази промяна бе приета положително от бизнеса, защото даваше предвидимост и възможност за навременно планиране на разходите.

С Решение № 730/2026 г. за периода от 1 септември 2026 г. до 30 юни 2027 г. редът е съществено променен:

- Окончателната компенсация се изплаща еднократно, след изтичането на целия десетмесечен период - основното плащане е предвидено след 30 юни 2027 г., а изплащането - до 31 декември 2027 г.
- Междинна (авансова) подкрепа се предоставя само в месеците, в които средната борсова цена надвиши 180 €/MWh, макар компенсацията да се изчислява спрямо базова цена от 122,71 €/MWh. За разликата между двете стойности не е предвидена никаква междинна подкрепа.
- Окончателният процент на компенсиране (до 80% от разликата) ще бъде определен с отделен акт на Министерския съвет едва след 30 юни 2027 г., според наличните по това време средства във Фонда.

Практическите последици са ясни. Септември 2026 г. завърши със средна цена 166,24 €/MWh - с около 43 €/MWh над базовата цена, но под прага за аванс. За този месец предприятията не получават никаква текуща подкрепа. Дори и за октомври, когато прагът е надвишен, авансът ще покрива само част от реалната тежест, докато предприятията имат оперативни разходи ежемесечно, отбелязват още работодатели и служители.

Също така обясняват, че специалната Програма за компенсиране на енергоемките потребители, приета с ПМС № 237/2025 г. в съответствие с европейската рамка CISAF (Пакта за чиста промишленост), беше официално разписана с тригодишен хоризонт от 1 юли 2025 г. до 30 юни 2028 г. и общ прогнозен бюджет до 334 млн. евро (с бюджет до 124 млн. евро за първия ценови период). Въпреки че рамката предвижда държавна помощ за индустриите със значителен риск от преместване на дейността извън ЕС, самото ѝ приемане през ноември 2025 г. за период, стартиращ ретроактивно през юли същата година, нагледно показа хроничното забавяне и фрагментиране при прилагането на подобни спасителни механизми в България.

Параметрите на този специален режим залагат изключително стриктен механизъм на подпомагане, който комбинира ценови ограничения с висока административна тежест:

- Праг на задействане и интензитет. Месечната компенсация се изчислява като 50% от среднопретеглената борсова цена за "Ден напред", но е поставена под железен предпазен клапан - реалната постигната цена на предприятието след подпомагането не може да пада под пределната намалена цена от 125 лв./MWh (63,91 €/MWh) за първия регулаторен период и 50 €/MWh за втория регулаторен период.
- Стриктно разграничаване на дейностите. С последващите изменения в постановлението бе въведено задължително аналитично отчитане - предприятия с повече от една дейност получават компенсация единствено за количеството електроенергия, потребено за допустимите икономически сектори (по NACE кодове), което изисква подаване на допълнителни декларации и методики за измерване.
- Насрещни зелени инвестиции. Програмата задължава предприятията да вложат най-малко 50% от получената помощ в нови или модернизирани активи с доказан ефект (ВЕИ, съхранение, енергийна ефективност, водород или електрификация) в срок до 48 месеца, като при неизпълнение сумите подлежат на връщане в пълен размер заедно със законната лихва.

Според позицията административната процедура и верификация също е била допълнително затегната чрез нови изисквания за служебна обмяна на данни между ФСЕС, Министерството на енергетиката и мрежовите оператори, както и през задължителен независим финансов одит за подлежащите на такъв субекти. Финансовият модел на програмата залага на ежемесечни компенсации през фактурите, но със задължително окончателно изравняване за целия 12-месечен ценови период. При това, МС си запази правото при недостиг на средства във Фонд "Сигурност на електроенергийната система" да увеличава пределната цена или дори да спира прилагането на схемата.

В крайна сметка, след поредицата от корекции, специализираният режим по CISAF се очерта като механизъм с изключително висок праг на достъпност и тежки насрещни ангажименти. Вместо да осигури бърза и гъвкава оперативна ликвидност по време на ценови шокове, индустрията бе поставена в условия на строга административна съвместимост, при която държавната подкрепа е забавена във времето и е пряко обвързана с бъдещи инвестиционни рискове и последващи проверки, недоволни са работодатели и работници.

И допълват, че отлагането на компенсациите с над година от началото на периода означава принудително кредитиране на държавата от страна на предприятията.

Рисковете, които работодатели и служители виждат, са:

- намаляване или спиране на производство, особено в енергоемки и конкурентно чувствителни сектори;
- съкращения, преминаване към непълно работно време и забавяне на трудови възнаграждения;
- невъзможност за изпълнение на дългосрочни договори при фиксирани цени;
- превантивно и принудително повишаване на цените на стоките и услугите, което ще засегне всички потребители и ще подхрани инфлацията;
- прекъсване на инвестиции и риск от закриване на предприятия, особено малки и средни, с необратими последици за местните пазари на труда.

Те са категорични, че е нужен предвидим и работещ механизъм, а не отложено плащане.

Освен това работодателите и служителите посочват, че високите цени на електроенергията засягат и небитови потребители с обществено значими функции, включително културни институции, които не са обхванати от специалния механизъм за компенсиране до цената за битовите крайни клиенти.

Заради това АИКБ, БСК, КРИБ, КНСБ и КТ "Подкрепа" настояват:

1. Да бъде свикана спешна среща в Министерския съвет с участието на министър-председателя, министъра на финансите, министъра на енергетиката, както и на представители на национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите.
2. Да бъде обсъдена рамката за енергоемките предприятия.
3. Да бъде обсъдена програмата за подпомагане на останалите небитови потребители.
4. "Булгаргаз" да прекрати различното ценообразуване, от една страна, за топлофикации и газоразпределителни предприятия по т.нар. "регулирани цени" и, от друга страна, за енергоемките предприятия по т.нар. "цени за свободен пазар" в рамките на договорените количества за 2026 и 2027 г., докато има екстремни цени.
5. Министерството на енергетиката и Фонд "Сигурност на електроенергийната система" да представят публично икономическата обосновка за връщането към еднократно плащане - разполагаем ресурс на Фонда, прогнозни разходи при различни ценови сценарии, източници на финансиране и очакван процент на компенсиране.

6. Да бъде проучено осигуряването на допълнителен финансов ресурс за Фонда, така че забавеното плащане да не се превръща в риск от недофинансиране, включително чрез държавна гаранция, мостово финансиране или други инструменти.
7. Да бъде създадена постоянна работна група с участието на Министерството на енергетиката, Министерството на финансите, представители на работодателите и на синдикатите, която да следи цените на електрическата енергия ежемесечно и да предлага корекции на параметрите на Програмата, както и да обсъжда допълнителни мерки в подкрепа на предприятията и на заетостта.
8. Да бъде направена предварителна консултация със социалните партньори в спешен порядък, включително в рамките на Националния съвет за тристранно сътрудничество, преди всяка бъдеща промяна на параметрите на Програмата, както и за преглед и промени на енергийния пазар (суровини, горива, енергия), за защита на интересите на битовите и небитовите потребители в средносрочен план, предвид състоянието му и прогнозата за развитието му.

Мениджър

√ Работодатели и синдикати искат спешна среща с Радев и Донев за рязкото поскъпване на тока

Работодателите искат спешна среща с премиера Румен Радев, финансовият министър Гълъб Донев и министъра на енергетиката Ива Петрова относно рязкото поскъпване на тока.

Национално представителните организации на работодателите – **Асоциация на индустриален капитал в България (АИКБ),** БСК, КРИБ, и на работниците и служителите - Конфедерация на независимите синдикати в България (КНСБ) и Конфедерация на труда "Подкрепа", посочват в съвместната си позиция, че ситуацията на пазара на електроенергия вече засяга едновременно устойчивостта на предприятията, заетостта и доходите на работещите и жизненото равнище на българските домакинства.

"Обръщаме внимание върху безпрецедентния ценови натиск върху предприятията", изтъкват работодателите и синдикатите. По данни от пазарния сегмент "Ден напред" на Българската независима енергийна борса и от Фонд "Сигурност на електроенергийната система" средномесечните цени през последните месеци се развиват по следния начин:

- Средна цена за май 2026 е 101,07 евро
- Средна цена за юни е 98,08, което е спад с 3,0%
- Средна цена за юли е 111,74, което е скок с 13,9%
- Средна цена за август е 143,15, или с 28,1% нагоре
- Средна цена за септември е 166,24 или 16,1% нагоре
- Средна цена за октомври 2026 г. (към 27 октомври) - 221,59 или 33,3% нагоре

"**От юни до октомври т.г. цената се е увеличила с около 126%, а спрямо октомври 2025 г. - с приблизително 82%.** За 29 октомври 2026 г. вече е обявена дневна цена от 320,13 €/MWh. Това не са обичайни пазарни колебания, а продължителна и ускоряваща се тенденция, която настъпва в началото на отоплителния сезон и преди зимните пикови месеци.

Електроенергията е ключов разход за промишлеността, преработвателния сектор, хранителната индустрия, транспорта, търговията и услугите. Предприятията, които съставляват преобладаващата част от българския бизнес и осигуряват основната част от заетостта, нямат нито финансов буфер, нито преговорна позиция, за да поемат такъв шок за дълъг период", се посочва в позицията на бизнеса и синдикатите.

Те допълват, че действието на двата режима за компенсации - за небитовите крайни потребители и за енергоемките потребители, е с отложено плащане точно, когато са най-необходими.

В позицията се обяснява, че програмата за компенсиране на небитовите потребители е преминала през последователни решения на Министерския съвет: Решение № 691 от 6.10.2025 г., Решение № 344 от 30.04.2026 г. и Решение № 730 от 18.09.2026 г. С Решение № 344/2026 г., което беше резултат от структуриран диалог между Министерството на енергетиката и социалните партньори, беше въведено ежемесечно изчисляване и изплащане на компенсациите. Тази промяна бе приета положително от бизнеса, защото даваше предвидимост и възможност за навременно планиране на разходите.

С Решение № 730/2026 г. за периода от 1 септември 2026 г. до 30 юни 2027 г. редът е съществено променен:

- Окончателната компенсация се изплаща еднократно, след изтичането на целия десетмесечен период - основното плащане е предвидено след 30 юни 2027 г., а изплащането - до 31 декември 2027 г.

- Междинна (авансова) подкрепа се предоставя само в месеците, в които средната борсова цена надвиши 180 €/MWh, макар компенсацията да се изчислява спрямо базова цена от 122,71 €/MWh. За разликата между двете стойности не е предвидена никаква междинна подкрепа.
- Окончателният процент на компенсиране (до 80% от разликата) ще бъде определен с отделен акт на Министерския съвет едва след 30 юни 2027 г., според наличните по това време средства във Фонда.

Практическите последици са ясни. Септември 2026 г. завърши със средна цена 166,24 €/MWh - с около 43 €/MWh над базовата цена, но под прага за аванс. За този месец предприятията не получават никаква текуща подкрепа. Дори и за октомври, когато прагът е надвишен, авансът ще покрива само част от реалната тежест, докато предприятията имат оперативни разходи ежемесечно, отбелязват още работодатели и служители.

Също така обясняват, че специалната Програма за компенсиране на енергоемките потребители, приета с ПМС № 237/2025 г. в съответствие с европейската рамка CISAF (Пакта за чиста промишленост), беше официално разписана с тригодишен хоризонт от 1 юли 2025 г. до 30 юни 2028 г. и общ прогнозен бюджет до 334 млн. евро (с бюджет до 124 млн. евро за първия ценови период). Въпреки че рамката предвижда държавна помощ за индустриите със значителен риск от преместване на дейността извън ЕС, самото ѝ приемане през ноември 2025 г. за период, стартиращ ретроактивно през юли същата година, нагледно показа хроничното забавяне и фрагментиране при прилагането на подобни спасителни механизми в България.

Параметрите на този специален режим залагат изключително стриктен механизъм на подпомагане, който комбинира ценови ограничения с висока административна тежест:

- Праг на задействане и интензитет. Месечната компенсация се изчислява като 50% от среднопретеглената борсова цена за "Ден напред", но е поставена под железен предпазен клапан - реалната постигната цена на предприятието след подпомагането не може да пада под пределната намалена цена от 125 лв./MWh (63,91 €/MWh) за първия регулаторен период и 50 €/MWh за втория регулаторен период.
- Стриктно разграничаване на дейностите. С последващите изменения в постановлението бе въведено задължително аналитично отчитане - предприятия с повече от една дейност получават компенсация единствено за количеството електроенергия, потребено за допустимите икономически сектори (по NACE кодове), което изисква подаване на допълнителни декларации и методики за измерване.
- Насрещни зелени инвестиции. Програмата задължава предприятията да вложат най-малко 50% от получената помощ в нови или модернизирани активи с доказан ефект (ВЕИ, съхранение, енергийна ефективност, водород или електрификация) в срок до 48 месеца, като при неизпълнение сумите подлежат на връщане в пълен размер заедно със законната лихва.

Според позицията административната процедура и верификация също е била допълнително затегната чрез нови изисквания за служебна обмяна на данни между ФСЕС, Министерството на енергетиката и мрежовите оператори, както и през задължителен независим финансов одит за подлежащите на такъв субекти. Финансовият модел на програмата залага на ежемесечни компенсации през фактурите, но със задължително окончателно изравняване за целия 12-месечен ценови период. При това, МС си запази правото при недостиг на средства във Фонд "Сигурност на електроенергийната система" да увеличава пределната цена или дори да спира прилагането на схемата.

В крайна сметка, след поредицата от корекции, специализираният режим по CISAF се очерта като механизъм с изключително висок праг на достъпност и тежки насрещни ангажименти. Вместо да осигури бърза и гъвкава оперативна ликвидност по време на ценови шокове, индустрията бе поставена в условия на строга административна съвместимост, при която държавната подкрепа е забавена във времето и е пряко обвързана с бъдещи инвестиционни рискове и последващи проверки, недоволни са работодатели и работници.

И допълват, че отлагането на компенсациите с над година от началото на периода означава принудително кредитиране на държавата от страна на предприятията.

Рисковете, които работодатели и служители виждат, са:

- намаляване или спиране на производство, особено в енергоемки и конкурентно чувствителни сектори;
- съкращения, преминаване към непълно работно време и забавяне на трудови възнаграждения;
- невъзможност за изпълнение на дългосрочни договори при фиксирани цени;
- превантивно и принудително повишаване на цените на стоките и услугите, което ще засегне всички потребители и ще подхрани инфлацията;

- прекъсване на инвестиции и риск от закриване на предприятия, особено малки и средни, с необратими последици за местните пазари на труда.

Те са категорични, че е нужен предвидим и работещ механизъм, а не отложено плащане.

Освен това работодателите и служителите посочват, че високите цени на електроенергията засягат и небитови потребители с обществено значими функции, включително културни институции, които не са обхванати от специалния механизъм за компенсиране до цената за битовите крайни клиенти.

Заради това АИКБ, БСК, КРИБ, КНСБ и КТ "Подкрепа" настояват:

1. Да бъде свикана спешна среща в Министерския съвет с участието на министър-председателя, министъра на финансите, министъра на енергетиката, както и на представители на национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите.
2. Да бъде обсъдена рамката за енергоемките предприятия.
3. Да бъде обсъдена програмата за подпомагане на останалите небитови потребители.
4. "Булгаргаз" да прекрати различното ценообразуване, от една страна, за топлофикации и газоразпределителни предприятия по т.нар. "регулирани цени" и, от друга страна, за енергоемките предприятия по т.нар. "цени за свободен пазар" в рамките на договорените количества за 2026 и 2027 г., докато има екстремни цени.
5. Министерството на енергетиката и Фонд "Сигурност на електроенергийната система" да представят публично икономическата обосновка за връщането към еднократно плащане - разполагаем ресурс на Фонда, прогнозни разходи при различни ценови сценарии, източници на финансиране и очакван процент на компенсиране.
6. Да бъде проучено осигуряването на допълнителен финансов ресурс за Фонда, така че забавеното плащане да не се превръща в риск от недофинансиране, включително чрез държавна гаранция, мостово финансиране или други инструменти.
7. Да бъде създадена постоянна работна група с участието на Министерството на енергетиката, Министерството на финансите, представители на работодателите и на синдикатите, която да следи цените на електрическата енергия ежемесечно и да предлага корекции на параметрите на Програмата, както и да обсъжда допълнителни мерки в подкрепа на предприятията и на заетостта.
8. Да бъде направена предварителна консултация със социалните партньори в спешен порядък, включително в рамките на Националния съвет за тристранно сътрудничество, преди всяка бъдеща промяна на параметрите на Програмата, както и за преглед и промени на енергийния пазар (суровини, горива, енергия), за защита на интересите на битовите и небитовите потребители в средносрочен план, предвид състоянието му и прогнозата за развитието му.

ИА „Фокус“

√ Работодатели и синдикати искат спешна среща с Радев и Донев за рязкото поскъпване на тока

Работодателите искат спешна среща с премиера Румен Радев, финансовият министър Гълъб Донев и министъра на енергетиката Ива Петрова относно рязкото поскъпване на тока.

Национално представителните организации на работодателите – **Асоциация на индустриален капитал в България (АИКБ),** БСК, КРИБ, и на работниците и служителите - Конфедерация на независимите синдикати в България (КНСБ) и Конфедерация на труда "Подкрепа", посочват в съвместната си позиция, че ситуацията на пазара на електроенергия вече засяга едновременно устойчивостта на предприятията, заетостта и доходите на работещите и жизненото равнище на българските домакинства.

"Обръщаме внимание върху безпрецедентния ценови натиск върху предприятията", изтъкват работодателите и синдикатите. По данни от пазарния сегмент "Ден напред" на Българската независима енергийна борса и от Фонд "Сигурност на електроенергийната система" средномесечните цени през последните месеци се развиват по следния начин:

- Средна цена за май 2026 е 101,07 евро
- Средна цена за юни е 98,08, което е спад с 3,0%
- Средна цена за юли е 111,74, което е скок с 13,9%
- Средна цена за август е 143,15, или с 28,1% нагоре
- Средна цена за септември е 166,24 или 16,1% нагоре

- Средна цена за октомври 2026 г. (към 27 октомври) - 221,59 или 33,3% нагоре

"**От юни до октомври т.г. цената се е увеличила с около 126%, а спрямо октомври 2025 г. - с приблизително 82%.** За 29 октомври 2026 г. вече е обявена дневна цена от 320,13 €/MWh. Това не са обичайни пазарни колебания, а продължителна и ускоряваща се тенденция, която настъпва в началото на отоплителния сезон и преди зимните пикови месеци.

Електроенергията е ключов разход за промишлеността, преработвателния сектор, хранителната индустрия, транспорта, търговията и услугите. Предприятията, които съставляват преобладаващата част от българския бизнес и осигуряват основната част от заетостта, нямат нито финансов буфер, нито преговорна позиция, за да поемат такъв шок за дълъг период", се посочва в позицията на бизнеса и синдикатите.

Те допълват, че действието на двата режима за компенсации - за небитовите крайни потребители и за енергоемките потребители, е с отложено плащане точно, когато са най-необходими.

В позицията се обяснява, че програмата за компенсиране на небитовите потребители е преминала през последователни решения на Министерския съвет: Решение № 691 от 6.10.2025 г., Решение № 344 от 30.04.2026 г. и Решение № 730 от 18.09.2026 г. С Решение № 344/2026 г., което беше резултат от структуриран диалог между Министерството на енергетиката и социалните партньори, беше въведено ежемесечно изчисляване и изплащане на компенсациите. Тази промяна бе приета положително от бизнеса, защото даваше предвидимост и възможност за навременно планиране на разходите.

С Решение № 730/2026 г. за периода от 1 септември 2026 г. до 30 юни 2027 г. редът е съществено променен:

- Окончателната компенсация се изплаща еднократно, след изтичането на целия десетмесечен период - основното плащане е предвидено след 30 юни 2027 г., а изплащането - до 31 декември 2027 г.
- Междинна (авансова) подкрепа се предоставя само в месеците, в които средната борсова цена надвиши 180 €/MWh, макар компенсацията да се изчислява спрямо базова цена от 122,71 €/MWh. За разликата между двете стойности не е предвидена никаква междинна подкрепа.
- Окончателният процент на компенсиране (до 80% от разликата) ще бъде определен с отделен акт на Министерския съвет едва след 30 юни 2027 г., според наличните по това време средства във Фонда.

Практическите последици са ясни. Септември 2026 г. завърши със средна цена 166,24 €/MWh - с около 43 €/MWh над базовата цена, но под прага за аванс. За този месец предприятията не получават никаква текуща подкрепа. Дори и за октомври, когато прагът е надвишен, авансът ще покрива само част от реалната тежест, докато предприятията имат оперативни разходи ежемесечно, отбелязват още работодатели и служители.

Също така обясняват, че специалната Програма за компенсиране на енергоемките потребители, приета с ПМС № 237/2025 г. в съответствие с европейската рамка CISAF (Пакта за чиста промишленост), беше официално разписана с тригодишен хоризонт от 1 юли 2025 г. до 30 юни 2028 г. и общ прогнозен бюджет до 334 млн. евро (с бюджет до 124 млн. евро за първия ценови период). Въпреки че рамката предвижда държавна помощ за индустриите със значителен риск от преместване на дейността извън ЕС, самото ѝ приемане през ноември 2025 г. за период, стартиращ ретроактивно през юли същата година, нагледно показа хроничното забавяне и фрагментиране при прилагането на подобни спасителни механизми в България.

Параметрите на този специален режим залагат изключително стриктен механизъм на подпомагане, който комбинира ценови ограничения с висока административна тежест:

- Праг на задействане и интензитет. Месечната компенсация се изчислява като 50% от среднопретеглената борсова цена за "Ден напред", но е поставена под железен предпазен клапан - реалната постигната цена на предприятието след подпомагането не може да пада под пределната намалена цена от 125 лв./MWh (63,91 €/MWh) за първия регулаторен период и 50 €/MWh за втория регулаторен период.
- Стриктно разграничаване на дейностите. С последващите изменения в постановлението бе въведено задължително аналитично отчитане - предприятия с повече от една дейност получават компенсация единствено за количеството електроенергия, потребено за допустимите икономически сектори (по NACE кодове), което изисква подаване на допълнителни декларации и методики за измерване.
- Насрещни зелени инвестиции. Програмата задължава предприятията да вложат най-малко 50% от получената помощ в нови или модернизирани активи с доказан ефект (ВЕИ, съхранение, енергийна ефективност, водород или електрификация) в срок до 48 месеца, като при неизпълнение сумите подлежат на връщане в пълен размер заедно със законната лихва.

Според позицията административната процедура и верификация също е била допълнително затегната чрез нови изисквания за служебна обмяна на данни между ФСЕС, Министерството на енергетиката и мрежовите оператори, както и

през задължителен независим финансов одит за подлежащите на такъв субекти. Финансовият модел на програмата залага на ежемесечни компенсации през фактурите, но със задължително окончателно изравняване за целия 12-месечен ценови период. При това, МС си запази правото при недостиг на средства във Фонд "Сигурност на електроенергийната система" да увеличава пределната цена или дори да спира прилагането на схемата.

В крайна сметка, след поредицата от корекции, специализираният режим по CISAF се очерта като механизъм с изключително висок праг на достъпност и тежки насрещни ангажименти. Вместо да осигури бърза и гъвкава оперативна ликвидност по време на ценови шокове, индустрията бе поставена в условия на строга административна съвместимост, при която държавната подкрепа е забавена във времето и е пряко обвързана с бъдещи инвестиционни рискове и последващи проверки, недоволни са работодатели и работници.

И допълват, че отлагането на компенсациите с над година от началото на периода означава принудително кредитиране на държавата от страна на предприятията.

Рисковете, които работодатели и служители виждат, са:

- намаляване или спиране на производство, особено в енергоемки и конкурентно чувствителни сектори;
- съкращения, преминаване към непълно работно време и забавяне на трудови възнаграждения;
- невъзможност за изпълнение на дългосрочни договори при фиксирани цени;
- превантивно и принудително повишаване на цените на стоките и услугите, което ще засегне всички потребители и ще подхрани инфлацията;
- прекъсване на инвестиции и риск от закриване на предприятия, особено малки и средни, с необратими последици за местните пазари на труда.

Те са категорични, че е нужен предвидим и работещ механизъм, а не отложено плащане.

Освен това работодателите и служителите посочват, че високите цени на електроенергията засягат и небитови потребители с обществено значими функции, включително културни институции, които не са обхванати от специалния механизъм за компенсиране до цената за битовите крайни клиенти.

Заради това АИКБ, БСК, КРИБ, КНСБ и КТ "Подкрепа" настояват:

1. Да бъде свикана спешна среща в Министерския съвет с участието на министър-председателя, министъра на финансите, министъра на енергетиката, както и на представители на национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите.
2. Да бъде обсъдена рамката за енергоемките предприятия.
3. Да бъде обсъдена програмата за подпомагане на останалите небитови потребители.
4. "Булгаргаз" да прекрати различното ценообразуване, от една страна, за топлофикации и газоразпределителни предприятия по т.нар. "регулирани цени" и, от друга страна, за енергоемките предприятия по т.нар. "цени за свободен пазар" в рамките на договорените количества за 2026 и 2027 г., докато има екстремни цени.
5. Министерството на енергетиката и Фонд "Сигурност на електроенергийната система" да представят публично икономическата обосновка за връщането към еднократно плащане - разполагаем ресурс на Фонда, прогнозни разходи при различни ценови сценарии, източници на финансиране и очакван процент на компенсиране.
6. Да бъде проучено осигуряването на допълнителен финансов ресурс за Фонда, така че забавеното плащане да не се превръща в риск от недофинансиране, включително чрез държавна гаранция, мостово финансиране или други инструменти.
7. Да бъде създадена постоянна работна група с участието на Министерството на енергетиката, Министерството на финансите, представители на работодателите и на синдикатите, която да следи цените на електрическата енергия ежемесечно и да предлага корекции на параметрите на Програмата, както и да обсъжда допълнителни мерки в подкрепа на предприятията и на заетостта.
8. Да бъде направена предварителна консултация със социалните партньори в спешен порядък, включително в рамките на Националния съвет за тристранно сътрудничество, преди всяка бъдеща промяна на параметрите на Програмата, както и за преглед и промени на енергийния пазар (суровини, горива, енергия), за защита на интересите на битовите и небитовите потребители в средносрочен план, предвид състоянието му и прогнозата за развитието му.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

√ Газът поскъпва с близо 33% от вчера

Комисията за енергийно и водно регулиране утвърди цена на природния газ за ноември в размер на 58,43 евро/MWh, без цени за достъп, пренос, акциз и ДДС. На тази цена „Булгаргаз“ ЕАД ще продава природен газ на крайните снабдители и на лица, на които е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия. Утвърдената цена е с 32,52% по-висока в сравнение с предходния месец.

На откритото заседание на 28.10 т.г. енергийният регулатор изрази несъгласие с първоначално предложената цена от 59,08 евро/MWh и изиска „Булгаргаз“ да намери резерви за нейното намаляване, като постигне възможно най-благоприятна цена за българските потребители. „Независимо от сегашните екстремни цени на международните енергийни пазари, достигащи нива от 100-105 евро/MWh, увеличение с 34% е неприемливо, защото би било шоково за топлофикациите и за икономиката на страната“, заяви на заседанието председателят на КЕВР Пламен Младеновски. По отношение на цените на тока и парното за бита от 1.01.2027 г. той беше категоричен, че към настоящия момент Комисията разполага с регулаторни механизми, за да не допусне увеличаването им.

След призива на КЕВР за намаляване на поисканото драстично увеличение „Булгаргаз“ е намерил резерви, като е използвал допълнителни количества синьо гориво от хранилището в ПГХ „Чирен“. Ако тази мярка не беше предприета, с оглед на актуалните, по-високи цени на борсата TTF, увеличението през м. ноември щеше да достигне до 39,37%, спрямо м. октомври. В случай че международните цени бяха останали на нивата от подаване на заявлението на 12.10 т.г., при новата структура на микса с повишаване на количествата от ПГХ Чирен, увеличението щеше да бъде сведено до около 28 на сто.

В ценовия микс са включени също пълните месечни количества по дългосрочния договор с Азербайджан, както и втечнен природен газ (ВПГ) по сключени договори с търговци, след организиран търг.

Утвърдената цена за м. ноември включва компонента „цена на природния газ на вход на газопреносните мрежи“, компонента за дейността „обществена доставка“ по чл. 17, ал. 7 от Наредба № 2 от 19.03.2013 г. за регулиране на цените на природния газ (НРЦПГ), както и компонента по чл. 11а, ал. 2 от НРЦПГ, покриваща разходите на "Булгаргаз" ЕАД за съхранение на количества в ПГХ „Чирен“, в изпълнение на задължения по Плана за действие при извънредни ситуации.

Решението на КЕВР за утвърждаване на цена на природния газ за м. ноември ще бъде публикувано на интернет страницата на регулатора.

√ Дефицът достигна 2,8% към края на септември

Дефицитът в бюджета достигна 2,8% от БВП или 3,7 млрд. евро към края на септември. Това съобщиха от министерството на финансите. От публикуваната информация става ясно, че изпълнението на план сметката изостава от първоначално заложеното.

Така приходите към края на септември възлизат на 33,8 млрд. евро или 68,3% от годишните разчети. Те са с 10,9% повече в сравнение с миналата година. Разходите са 37,6 млрд. евро или 66,1 на сто от заложеното.

"Причините за наблюдавания ръст на разходите основно са: увеличение на разходите за пенсии след тяхната индексация по швейцарското правило от 01.07.2025 г и 01.07.2026 г., увеличението на минималната работна заплата от януари 2026 г., както и увеличението на възнагражденията с размера на натрупаната инфлация за 2025 г. (5 на сто), считано от януари 2026 г., значителен ръст на капиталовите разходи, който се дължи на изпълнението на инвестициите и проектите по ПВУ и по Общинската инвестиционна програма, и други", обясняват от финансовото министерство.

Утре се очаква ведомството да публикува и прогнозата си за изпълнение на бюджета към края на октомври.

БНР

√ Меркел се прицели в президентския пост в Германия

Бившият германски канцлер Ангела Меркел ще участва в изборите за нов президент на страната догодина като представител на консервативната партия "Християндемократически съюз" (ХДС), съобщи ДПА.

Президентският пост в Германия е до голяма степен церемониален, а изборът се извършва от всички членове на Бундестага (долната камара на парламента), заедно с равен брой представители, избрани от парламентите на 16-те германски провинции, уточнява БТА.

Наследникът на настоящия президент Франк-Валтер Щайнмайер ще бъде избран на 30 януари 2027 г.

Германските провинции в момента определят своите представители за събранието, въпреки че коалиционното правителство, съставено от консерваторите (начело с Фридрих Мерц) и социалдемократите, все още не е постигнало съгласие относно конкретен кандидат.

Бившият канцлер, която ще представлява ХДС от северната провинция Шлезвиг-Холщайн, наскоро изрази мнение, че на поста президент трябва да застане жена.

"В 77-годишната история на Федерална република Германия никога не е имало жена начело на държавата", заяви Меркел в интервю за "МагентаТиВи" (MagentaTV). Според нея всеки трябва да си зададе въпроса „дали вече не е дошло времето за това“.

√ Петролът поскъпва след новите американски удари в Ормуз

Петролът поскъпва с около 2% през първата половина на търговията във вторник, възстановявайки се частично от вчерашното рязко поевтиняване с близо 7% след съобщения за американска атака срещу иранския остров Кешм в района на стратегическия Ормузки проток. Този удар изглежда е поредният от серия ограничени военни операции, за които се твърди, че са извършени от Вашингтон, докато дипломатическите преговори все още продължават.

Към 09.00 часа българско време фючърсите на петрол Брент се повишават с 2,06% към 106,95 долара за барел, а тези на американския лек суров петрол WTI - с 2,15% към 98,55 долара за барел, след като вчера имаше рязък спад на цените с около и над 7% в резултат на признаци за напредък в преговорите между САЩ и Иран, които смекчиха опасенията от нови прекъсвания в енергийните доставки.

Говорителят на иранското външно министерство Есмаил Багаи заяви, че "топката е в полето на САЩ" по отношение на евентуално споразумение за прекратяване на конфликта, докато американският президент Доналд Тръмп написа в социалните мрежи, че Техеран има силно желание да постигне споразумение възможно най-скоро.

Тези събития се развиват на фона на започващите междинни избори в САЩ, при които администрацията на Тръмп и Републиканската партия са подложени на засилващ се политически натиск заради растящите разходи за енергия, свързани с конфликта с Иран.

Според някои анализатори "военната премия" заради конфликта в Близкия изток вече е калкулирана в цените и евентуално бъдещо по-сериозно поскъпване на петрола би настъпило само при допълнителни смущения във физическите доставки на петрол.

"Ако липсват конкретни доказателства за по-нататъшни прекъсвания на физическите доставки или на критичната енергийна инфраструктура, само по себе си появата на нови заглавия в медиите едва ли ще бъде достатъчна, за да поддържа подновяване на ръста на цените“, коментира Приянка Сачдева от Phillip Nova, цитирана от Ройтерс.

Investor.bg

√ Бюджетният дефицит в края на октомври достига 4% от БВП

Според предварителните данни и оценки дефицитът по консолидираната фискална програма в края на октомври е в размер на 5,2 млрд. евро (4% от БВП), съобщават от Министерството на финансите.

Спрямо септември нарастването е значително – с 1,2 процентни пункта (пр. п.). Голямото повишение от Министерството обясняват с ръст на капиталовите разходи и трансфери.

Като причина за сериозните разходи в последното тримесечие се изтъкват и късното приемане на бюджета за 2026 г, приключването на строителния сезон, плащането на контрагенти за доставка на военно оборудване и приключването на проектите по Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ). Припомняме, че за да може България да кандидатства за последното плащане от плана, то трябваше заложените реформи и инвестиции да бъдат завършени до 31 август 2026 г. Последното плащане по НПВУ се очаква до края на декември.

Данните към септември показват, че към края на деветмесечието усвояването на планираните капиталови разходи е около 50% от планираните за годината. На този фон през месец октомври се наблюдава значително ускоряване при капиталовите разходи и трансфери, като само за октомври те надхвърлят 1,1 млрд. евро, отбелязват от Министерството на финансите.

Основната част от тях са по сметките за европейски средства – около 0,6 млрд. евро. От тях 0,5 млрд. евро са по ПВУ, и около 0,5% са средствата по националния човек, от които 0,4 млрд. евро са по бюджета на Министерството на отбраната.

Приходите, помощите и даренията по КФП към октомври 2026 г. се очаква да бъдат в размер на 37,5 млрд. евро, което е 75,6% от годишните разчети и с 3,4 млрд. евро (9,9%) повече спрямо отчетените за същия период на 2025 г. За този ръст принос имат данъчните приходи, които нарастват номинално спрямо октомври 2025 г. с 2,4 млрд. евро (8,7%) и постъпленията в частта на помощите и даренията, които нарастват с 1,5 млрд. евро. Неданъчните приходи са по-ниски с 0,6 млрд. евро спрямо октомври 2025 г. основно поради по-ниските приходи от дивидент от държавни предприятия през 2026 г.

Разходите по консолидираната фискална програма (вкл. вноската в бюджета на ЕС) към октомври 2026 г. са в размер на 42,7 млрд. евро, което е 75,1% от годишните разчети. За сравнение, разходите по КФП към октомври 2025 г. бяха в размер на 37,5 млрд. евро. Нарастване на разходите има основно при социалните и здравноосигурителните плащания, включително разходите за пенсии, както и при разходите за персонал, капиталовите разходи и други.

Частта от вноската на Република България в бюджета на ЕС, изплатена към 31.10.2026 г. от централния бюджет, възлиза на 1 млрд. евро, което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС.

√ Китайските производители на роботи овладяха движенията, сега идва надпреварата за мозъците

След като години наред изграждаха хуманоидни роботи, способни да тичат, танцуват и правят задни салта, китайските компании насочват ресурси към различно предизвикателство – развитие на изкуствения интелект, което може да направи тези машини полезни в по-широка гама от дейности, пише Ройтерс.

Промяната подхранва инвестиционен бум във въплътения изкуствен интелект (AI), област, съсредоточена върху софтуер, който позволява на роботите да разбират заобикалящата ги среда, да учат непознати задачи и да се приспособяват, без да се налага да бъдат програмирани за всяка отделна дейност.

Китайските компании за въплътен изкуствен интелект са набрали 93,5 млрд. юана (13 млрд. долара) в 322 сделки през първата половина на годината, пет пъти повече от сумата година по-рано, сочат данни на компанията за анализи ITjuzi. Финансирането все повече достига специализираните разработчици на роботизирана интелигентност наред с производителите.

Тъй като конкуренцията сваля цените на хардуера, производителите на роботи „стигнаха до извода, че маржът няма да дойде от хардуера, а от мозъка“, коментира Дермот Макграт, основател на базираната в Шанхай консултантска компания в областта на технологиите ZenGen Labs.

Нововъзникващият сектор отваря нов фронт в технологичното съперничество между САЩ и Китай. Американските компании са лидери в някои развити роботизирани системи за изкуствен интелект, а китайските разработчици се надяват производствената им сила и достъп до данни за обучение от реалния свят да им помогнат да предизвикат американските си конкуренти, става ясно от интервюта на Ройтерс с основатели и висши ръководители в пет китайски компании за роботика и анализатори в сектора.

Страната, която комбинира по най-добрия начин изкуствен интелект с машини, може да получи предимство в автоматизираните заводи и логистиката, което потенциално може да промени промишлената производителност и световния пазар за роботизирани технологии.

Надпревара за интелигентност

Американски стартъпи, включително Physical Intelligence, Skild AI и Generalist, разработват софтуер, който цели да обучи роботите на различни умения без мащабно повторно обучение.

Generalist съобщава, че моделът ѝ GEN-1.5 е изпълнил около 60% от предложените прости задачи, след като е изгледал демонстрация с продължителност между три и 12 секунди. Китайската компания X Square публикува изследване, което показа, че роботите придобиват умения за боравене с предмети само от един видеоклип с човек, без да се налага моделът да бъде обучаван отново за всяка задача.

Докато американските разработчици се възползват от напредналите изследвания в областта на изкуствения интелект и по-големия достъп до мощни чипове за компютърни изчисления, китайските компании могат да работят в тясно сътрудничество с производители на роботи и клиенти от промишления сектор, за да изпробват и подобрят системите си.

Специализирани китайски стартъпи, включително X Square, Galaxea и Spirit AI, достигнаха оценки от по близо 3 млрд. долара, показват корпоративни данни.

„Искаме роботите да преминат от управление чрез код към управление чрез здрав разум“, заяви съоснователят и главен оперативен директор на X Square Ян Циен.

Установени производители също инвестират. Листнатата в Хонконг UBTech има обява за работа за главен учен, който да наблюдава разработването на AI модели, с възнаграждение до 124 млн. юана (18 млн. долара), включително акции и социални придобивки. Базираната в Ханджоу Unitree, един от трите най-големи производители на хуманоидни роботи в света от гледна точка на доставки, има около 30 изследователи, които разработват изкуствен интелект, предсказващ как се държат обектите, казва запознат с компанията източник.

Надпревара за обучение

За разлика от чатботовете, които учат от голямо количество текстове в интернет, роботите се нуждят от примери на физически взаимодействия – от хващане на предмети до боравенето с гъвкави кабели.

Китайските компании възприемат различни подходи в събирането на такава информация, като някои наемат хора, за да показват задачи, а други използват компютърни симулации, някои комбинират и двете. Секторът остава пренаселен, като нито една компания не се е установила като ясен лидер.

Spirit AI нае около 1000 души, за да записват ежедневни и индустриални дейности. ACE Robotics използва преносими сензори, за да улавят движенията на работниците и силата на захвата им в магазини и хотели.

Звеното за роботика на Ant Group, Robbyant, съобщи, че е обучило модел, използвайки материал от 160 хил. часа, включително 50 хил. часа за движения на роботите, насочвани от хора. Освен това софтуерът е обучен на 20 конфигурации роботи от 17 различни марки, като целта е един и същи изкуствен интелект да се използва на различни машини.

DexForce възприема друг подход, като използва компютърно генерирана среда, за да обучава роботи. Главният оперативен директор Никол Янг казва, че компанията може да подготви някои индустриални дейности за внедряване в рамките на шест до осем часа и е отчела нива на успеваемост от над 99,9% в конкретни прецизни операции.

Но симулациите не могат да възпроизведат съвършено физически взаимодействия, казва Джери Уанг от компанията Manycore Tech, която проектира симулирана среда за обучение на изкуствен интелект.

Китайските компании за роботи са изправени и пред допълнителни проблеми, включително недостига на модерни чипове на Nvidia поради контрола върху износа от САЩ и ограниченото финансиране от първично публично предлагане поради регуляторни притеснения за раздуване на оценки и пренаселване.

От обучение към работа

JoyIn и други разработчици вече тестват дали софтуерът им може да позволи на роботите да се справят с непознати проблеми.

Внедряването им в реалния свят в Китай не оставя пространство за импровизации. Производителят на батерии CATL съобщи, че роботите на Spirit AI свързват гъвкави кабели при тестове на батерии в завода ѝ в Джонджу, като компанията обяви успех от над 99%. Robbyant заяви, че роботите ѝ обработват поръчки в две аптеки в Шанхай, като служители проверяват лекарствата преди изпращането им.

Но по-дългосрочната награда е софтуер, който може да учи нови дейности без мащабни приспособяване. Успехът ще зависи от това как един и същи изкуствен интелект се справя при различни клиенти и работни среди, а това ще изисква от компаниите да обучават по-мощни модели с модерни чипове.

Китайските компании се опитват да ограничат изискванията си за изчислителна мощ чрез по-ефективни модели, синтетични данни и симулации, докато местни производители на чипове, включително Huawei, разработват алтернативен хардуер на този на Nvidia. Все още не е ясно кога тези усилия могат да компенсират недостига.

„Момент ChatGPT“

Основателят на Unitree Ван Синсин заяви миналия месец, че компанията е изпробвала GPT-6 на OpenAI върху роботи с насърчителни резултати.

Той допълни, че GPT-7, ако бъде пуснат на пазара догодина, може да даде на роботиката нейния „ChatGPT момент“ – промяна в способностите като тази при пускането на ChatGPT през 2022 г., който превърна генеративния изкуствен интелект в обичайна потребителска и бизнес технология.

Ван казва, че този праг ще бъде достигнат, когато роботите могат да изпълнят 80% от задачите в 80% непознати среди чрез устни инструкции.

Мениджър

√ Банките у нас въвеждат проверка на получателя при изпращане на пари

Банките в България започват поетапно да въвеждат от 1 декември тази година услугата „Проверка на получателя“ (Verification of Payee – VoP) при изпращане на пари, съобщават от Асоциацията на банките в България (АББ).

Услугата проверява дали името на човека или организацията, към които клиентът изпраща пари, съответства на титуляря на посочения IBAN. Самата проверка се извършва преди потвърждаването на превода. Така клиентите получават допълнителна защита срещу преводи по погрешна сметка и измами, при които името на получателя или IBAN-ът са подменени, пише в съобщението.

До 1 януари 2027 г. услугата ще се предоставя от всички банки и други доставчици на платежни услуги в страната.

Проверката е без допълнителна такса и се прилага при обикновени и незабавни кредитни преводи в евро, нареждани чрез мобилно или интернет банкиране, както и в банков клон. Въвеждането ѝ е в съответствие с европейските изисквания за по-сигурни плащания, предвидени в Регламент (ЕС) 2024/886, посочват от АББ.

Клиентите ще продължат да въвеждат името и IBAN-а на получателя, както досега. Проверката ще бъде част от процеса по нареждане на превода, без да е необходимо да се заявява отделно. Обикновено тя ще отнема няколко секунди, а преди потвърждаване на плащането клиентът ще получава един от четири резултата: Пълно съвпадение – въведеното име съответства на името на титуляря на посочената сметка; Частично съвпадение – имената са сходни, но не съвпадат напълно.

Клиентът ще вижда името, свързано със сметката, за да може да провери и коригира данните; Няма съвпадение – въведеното име не съответства на името, свързано с посочения IBAN; Проверката не може да бъде извършена – например, поради временен технически проблем или защото банката на получателя все още не е въвела услугата.
При несъответствие или невъзможност за проверка клиентът следва внимателно да провери данните, като при съмнение може да се свърже с получателя чрез познат и надежден канал. Ако пренебрегне предупреждение за несъответствие, рискува средствата да бъдат преведени на друг получател. Решението дали да продължи с превода остава изцяло на клиента, уточняват от АББ.
Клиентите могат предварително да проверят имената на получателите, запазени в електронното или мобилното им банкиране. Вместо прякори, съкращения или описания като „Мама“ и „Наем“ следва да се използват пълното име на лицето, както е по документ за самоличност, или официалното наименование на дружеството, свързано със съответната сметка, пише в съобщението.
Когато предоставят свои данни за получаване на превод, гражданите и фирмите също трябва да посочват точния IBAN и името, на което е открита сметката. Повече информация за услугата и отговори на най-често задаваните въпроси може да бъде намерена на интернет страницата на АББ.

√ Политико: ЕС е готов на гъвкавост по отношение на Шенген и еврото, ако Великобритания поиска да се завърне

Брюксел би проявил гъвкавост, позволявайки на Великобритания да остане извън еврозоната и Шенгенското пространство, ако страната подаде молба за повторно присъединяване към Европейския съюз. Това са заявили пред Politico двама представители на ЕС, запознати с подхода на съюза.
Според двамата служители на Великобритания няма непременно да се налага да приема единната валута или да се присъединява към зоната без граничен контрол (въпрос, който поражда опасения у някои британски избиратели).
Отварянето на вратата за завръщане на Обединеното кралство в съюза при подобни условия би дало сериозен тласък на перспективите за възстановяване на членството на страната в ЕС. Това същевременно би представлявало отхвърляне на позицията на онези, според които на Великобритания не бива да се позволява да се върне, без да приеме еврото или да влезе в Шенген.
Британският министър-председател Анди Бърнам заяви, че Брекзит не работи, и дори намекна, че повторното присъединяване към ЕС може да залегне в предизборната програма на Лейбъристката партия.
Някои евроскептици обаче твърдят, че ако Великобритания реши да се върне, вероятно ще бъде принудена да поеме ангажименти за европейска интеграция, които надхвърлят условията за членство, които са били в действие преди Брекзит.
Проучване на YouGov, проведено по-рано този месец, показва, че 55% от британците искат да отменят Брекзит, докато едва 34% желаят страната да остане извън ЕС. Данните обаче се променят значително, ако приемането на еврото и присъединяването към Шенгенското пространство станат задължителни условия – в такъв случай 35% подкрепят идеята, а 43% са против.
Представители на ЕС подчертават, че съюзът към момента няма официална позиция относно евентуално присъединяване на Великобритания, тъй като Лондон все още не е подал молба.
Те обаче отбелязват, че при воденето на преговори ЕС винаги взема предвид специфичните обстоятелства, касаещи съответната държава. „На теория съществува стандартен подход, но на практика се вижда, че той е по-гъвкав“, е споделил един от служителите пред Politico. „Има различни модели.“
Това уточнение би могло да подкрепи амбицията на Бърнам да види Великобритания отново в ЕС още приживе.
От Европейската комисия не са отговорили незабавно на искането за коментар от медията.
„Повече вреда, отколкото полза“
Като член на ЕС, Обединеното кралство се ползваше с изключения по отношение на Шенген и еврото – резултат от поредица клаузи за неучастие и споразумения, договорени в течение на десетилетия членство.
Държавите, които обаче се присъединиха към Съюза по-късно, поеха ангажименти да работят за постигането и на двете цели.
Макар Бърнам да е заявявал, че в дългосрочен план би искал Обединеното кралство отново да стане член, той подчертава, че ще се ръководи от общественото мнение в страната по този въпрос.
От решаващо значение е, че според него нищо няма да се промени преди следващите парламентарни избори, на които той ще потърси нов мандат. Те трябва да се проведат най-късно до юли 2029 г.

На 20 ноември Бърнам ще се срещне в Брюксел с председателя на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен, за да финализират пакет от мерки, целящи да улеснят отношенията след Брекзит.
Тези преговори, започнати от предшественика на Бърнам – Киър Стармър, включват споразумение за облекчаване на търговията с хранителни продукти, нови визи за млади хора, както и свързване на системите за търговия с емисии.
Министър-председателят заяви също, че ще използва срещата на върха, за да представи варианти за по-мащабна ревизия на Брекзит, който според него е „донесъл повече вреда, отколкото полза“.
Бърнам посочи, че сред възможните варианти са членство в единния пазар или в митническия съюз, но също така и пълноправно завръщане в ЕС.
Очаква се избраният вариант да залегне в предизборната програма на Лейбъристката партия за следващия вот, който е насрочен за 2029 г., макар министър-председателят да разполага с възможността да свика избори и по-рано.

Business.dir.bg

√ Димитър Радев: ЕЦБ може пак да повиши лихвите заради инфлацията
Европейската централна банка (ЕЦБ) може да се наложи отново да повиши основните лихвени проценти, ако новите икономически данни покажат, че инфлационният натиск се задържа по-дълго от очакваното. Това заяви управителят на Българската народна банка (БНБ) Димитър Радев при откриването на форума OMFIF Sofia Forum в Резиденция "Бояна" в София, съобщи БТА.
През декември Управителният съвет на ЕЦБ ще разполага с актуализирани икономически прогнози и нови финансови данни. Те ще помогнат да се оцени колко дълго ще продължи поскъпването на енергоносителите и доколко то ще се пренесе върху останалите цени и заплатите.
Радев определи като правилно решението на ЕЦБ от октомври да запази без промяна трите основни лихвени процента след увеличенията през септември. Според него тази пауза позволява да се оцени по-добре отражението на енергийния шок и на затягането на условията за финансиране. Тя обаче не означава, че цикълът на повишаване на лихвите е приключил.
Годишната инфлация в еврозоната достигна 3,8% през септември, като основен принос за ускорението имат енергийните цени. Те са се повишили повече от заложеното в прогнозата на ЕЦБ от септември. Така рискът инфлацията да остане над целевото равнище от 2% за по-продължителен период се увеличава.
Основният въпрос пред централните банкери е дали поскъпването на енергията ще доведе до по-високи цени на останалите стоки и услуги, до увеличение на заплатите и до промяна в инфлационните очаквания. Засега базисната инфлация остава сравнително стабилна и няма широко разпространено пренасяне на енергийния шок върху възнагражденията.
Проучването на ЕЦБ сред професионалните прогнозисти обаче показва повишаване на очакванията за инфлацията през 2027 г. до 2,6% при общия индекс и до 2,5% при базисната инфлация. Дългосрочните очаквания остават на равнище от 2%.
Според Радев тази промяна показва, че ефектът от енергийния шок може да се окаже по-продължителен от първоначалните оценки. Затова ЕЦБ трябва да следи внимателно косвените и вторичните ефекти, без да чака те да се проявят напълно, преди да прецени дали са необходими допълнителни мерки.
Икономиката на еврозоната продължава да расте, но високите енергийни цени отслабват потребителското доверие. В същото време по-високата доходност по дългосрочните облигации и по-скъпото банково финансиране ограничават търсенето. Това вероятно ще оказва натиск върху икономическата активност и инфлацията.
Решенията за лихвените проценти трябва да продължат да се вземат според постъпващите данни, подчерта управителят на БНБ. Сегашното равнище на лихвите не бива автоматично да се приема за достатъчно, ако инфлационният натиск се запази. "Това не означава предварителен ангажимент за конкретно решение", уточни Радев. По думите му при всяко заседание ще се оценяват перспективите за инфлацията, развитието на базисните цени и ефектът от паричната политика върху икономиката.
Той обърна внимание и на необходимостта фискалната политика да допълва усилията на централната банка. Мерките за справяне с енергийния шок трябва да бъдат временни, добре насочени и съобразени с конкретните икономически условия. Устойчивите публични финанси и предвидимата икономическа политика са важни за доверието, инвестициите и цената на финансирането.

От началото на 2026 г. Българската народна банка участва пълноценно в Евросистемата и вече има пряко участие във вземането на решенията за общата парична политика. Радев определи присъединяването към еврозоната като фундаментална институционална промяна след дългогодишния период на валутен борд.
Членството обаче не премахва различията между националните икономики и необходимостта от разумни вътрешни политики. Като пример Радев посочи по-високата инфлация в България спрямо средната за еврозоната.
През септември годишната инфлация в страната, измерена чрез хармонизирания индекс на потребителските цени, е 5,6% при 3,8% средно за еврозоната. По предварителни данни на Националния статистически институт, които се очаква да бъдат обявени по-късно днес, през октомври инфлацията в България се ускорява до 6%. Това показва, че ценовият натиск в страната остава по-силен от средния за валутния съюз. Общата парична политика осигурява рамката за ценова стабилност, но вътрешното търсене, кредитирането и условията за финансиране продължават да зависят и от националните икономически политики.
Радев подчерта, че членството в еврозоната ограничава външните рискове за България, но не премахва вътрешните. Затова от особено значение са разумната фискална политика и устойчивостта на банковия сектор. По думите му банките в България остават добре капитализирани и ликвидни, но кредитирането продължава да нараства с високи темпове, особено при жилищните заеми. Това налага предпазлив подход при надзора и макропруденциалната политика.
Добрите показатели на банковата система не са причина изискванията да бъдат облекчавани. Напротив, те дават възможност да се поддържат достатъчни буфери, преди евентуалните рискове да се материализират. Целта е банките да запазят способността си да финансират икономиката и при по-неблагоприятни условия.
В по-широк европейски план Радев посочи, че ЕС се нуждае от повече инвестиции, по-висока производителност и по-добра конкурентоспособност. Завършването на банковия съюз и развитието на Съюза на спестяванията и инвестициите могат да помогнат европейските спестявания да бъдат насочени към продуктивни инвестиции. По-дълбоката финансова интеграция обаче изисква стабилни институции, предвидими политики и доверие във финансовата система.
В заключение управителят на БНБ подчерта, че новият статут на България в еврозоната носи и допълнителна отговорност за поддържането на финансовата стабилност. В условията на несигурност доверието в паричната политика, устойчивостта на публичните финанси и стабилността на банките остават ключови за икономиката.

√ Запасите от газ в Европа са на най-ниското ниво от 2013 г. насам

Европа ще посрещне зимата с най-ниските нива на запасите от природен газ от 2013 г. насам, което може да удължи напрежението на световния газов пазар през 2027 г., посочва Международната агенция по енергията (МАЕ) в доклад, публикуван днес и оповестен от Франс прес.
Газохранилищата в ЕС бяха запълнени едва на 75 процента в края на октомври, което е значително под минималната цел за запълване от 80 процента, определена на ниво Европейски съюз, както и най-ниското ниво от повече от десет години, посочва организацията.
Зад тази ситуация стоят няколко фактора.
Затварянето на Ормузкия пролив от началото на конфликта в Близкия изток засегна европейския внос на втечнен природен газ (ВПГ). Това се случи в момент, когато запасите вече бяха ниски в края на миналата зима, а впоследствие купувачите напразно разчитаха на понижение на цените, което забави покупките за попълване на запасите, пише БТА.
Тъй като Ормузкият проток до голяма степен остана затворен през летните месеци, зареждането на хранилищата в ЕС се ускори през август, септември и октомври, но без да достигне нивата от предходните години, посочва МАЕ.
Общият обем, вкаран в хранилищата по време на сезона на зареждане, остава с около 4 процента по-нисък от средната стойност за последните пет години.
Тази ситуация "увеличава зависимостта на региона от световните доставки на втечнен природен газ (ВПГ) за задоволяване на сезонния пик на търсенето и би могла да направи региона особено уязвим, ако предстоящата зима е по-студена от очакваното или в случай на технически инциденти или други смущения в доставките", се посочва в доклада на агенцията.

3e-news.net

√ Приключи вписването на "Холдинг Марица Изток": БЕХ намалява въглищния риск, регионът търси ново индустриално бъдеще

Новият държавен „Холдинг Марица Изток“ ЕАД вече е официално регистриран и започва дейността си. На 29 октомври 2026 г. дружеството е вписано в Търговския регистър към Агенцията по вписванията, с което приключва корпоративната процедура по обособяването на „Мини Марица Изток“ и ТЕЦ „Марица Изток 2“ извън структурата на Българския енергиен холдинг (БЕХ).

Създаването на новата структура е една от най-съществените промени в управлението на държавната енергетика през последните години. Тя има едновременно финансово, индустриално и социално значение: освобождава БЕХ от прякото консолидиране на губещите въглищни дружества, но поставя пред новия холдинг задачата да намери устойчив икономически модел за най-големия въглищен комплекс в България.

Решението вече получи положителна оценка от международната рейтингова агенция Fitch Ratings. През октомври агенцията промени перспективата пред дългосрочния кредитен рейтинг на БЕХ от „стабилна“ на „положителна“, като потвърди рейтинга на BB+. Отделянето на въглищните активи е определено като фактор с положително въздействие върху кредитния профил на групата.

Така преструктурирането, което доскоро предизвикваше остри политически и обществени спорове, започва да се оценява и през икономическите му резултати – по-прозрачни финанси, по-ниска въглеродна експозиция и възможност за привличане на капитал за следващия инвестиционен цикъл на българската енергетика.

Новият холдинг започва работа: единно управление на мините и централата

Според официалното съобщение на БЕХ вписването на „Холдинг Марица изток“ ЕАД е резултат от съвместната работа на експертите от Министерството на енергетиката, Българския енергиен холдинг, „Мини Марица Изток“ и ТЕЦ „Марица Изток 2“.

В кратки срокове са подготвени и проведени необходимите корпоративни и регистрационни процедури при спазване на законовите изисквания.

Новият холдинг обединява двете дружества с цел да осигури единно управление на активите в Маришкия комплекс, устойчиво развитие на дейността им и реализация на бъдещите проекти за икономическа трансформация на региона.

Промяната има значение и за изпълнението на Националния план за възстановяване и устойчивост (ПВУ). Според БЕХ преобразуването представлява конкретен напредък по стратегическите ангажименти на България и допринася за изпълнението на условията за получаване на предвиденото европейско финансиране.

Това обаче е само институционалното начало. Пред новото дружество остават въпросите за финансовата устойчивост на въглищното производство, бъдещето на ТЕЦ „Марица Изток 2“, рекултивацията на минните терени, запазването на заетостта и привличането на нови инвестиции.

Fitch: положителна перспектива и възможност за инвестиционен рейтинг

Международната рейтингова агенция Fitch Ratings отчете положителните ефекти от преструктурирането. През октомври Fitch потвърди дългосрочния рейтинг на БЕХ на ниво BB+, но промени перспективата му от „стабилна“ на „положителна“. Решението следва аналогичната промяна на перспективата пред суверенния рейтинг на България, който на 25 септември беше потвърден на BBB+ с положителна перспектива.

В оценката си Fitch подчертава силната връзка между БЕХ и държавата, която притежава 100% от капитала на холдинга, одобрява стратегията и бизнес плана му и упражнява контрол върху дейността. Агенцията определя държавната подкрепа като много силна, отчитайки историята на предоставени гаранции, държавни заеми и регулаторни механизми.

Но кредитният профил на БЕХ се основава не само на държавната собственост. Холдингът има стратегическа роля за сигурността на електроенергийните и газовите доставки, диверсификацията на източниците и енергийния преход.

Особено важни са стабилните и предвидими приходи от регулираните електропреносни и газопреносни дейности, които компенсират част от рисковете в останалите сегменти.

Според Fitch евентуално повишаване на суверенния рейтинг на България би могло да увеличи рейтинговата подкрепа за БЕХ до две степени над самостоятелния му кредитен профил и да доведе до рейтинг BBB-.

Това би означавало преминаване в инвестиционната категория – важна промяна за компания, която трябва да финансира мащабни проекти в енергийната инфраструктура, производството и потенциално изграждането на нови ядрени мощности.

Положителната перспектива не представлява гаранция за бъдещо повишение, но показва, че агенцията вижда предпоставки за подобряване на кредитоспособността.

Отделянето на въглищните активи намалява финансовия и въглеродния риск

Един от най-важните изводи в оценката на Fitch е, че отделянето на „Мини Марица Изток“ и ТЕЦ „Марица Изток 2“ има положително въздействие върху кредитния профил на БЕХ.

Двете дружества са отчели загуби през 2025 г., а тяхното извеждане от групата се очаква да подобри рентабилността и да намали въглеродния отпечатък на холдинга. В досегашния модел печелившите компании в БЕХ можеха чрез дивиденти, вътрешногрупово финансиране и други механизми да компенсират финансовите затруднения на въглищните дружества. Това позволяваше поддържането на производството и работните места, но същевременно прехвърляше част от риска върху останалите компании в групата.

С нарастването на разходите за въглеродни емисии и промените в електроенергийния пазар този модел става все по-труден за поддържане.

След отделянето БЕХ получава по-ясен бизнес профил, в който основно място заемат ядреното и водноелектрическото производство, електропреносната и газовата инфраструктура и други по-нисковъглеродни активи. За инвеститорите това означава по-голяма прозрачност относно реалните финансови резултати и рискове на групата.

Капиталът може да бъде насочен към новия инвестиционен цикъл

Финансовият ефект от отделянето има и стратегическо значение. Когато губещите въглищни дружества вече не са част от консолидирания профил на БЕХ, ресурсите на останалите компании могат в по-голяма степен да бъдат насочвани към модернизация на инфраструктурата, нови мощности, газова диверсификация и нисковъглеродни технологии.

Това не означава автоматично по-ниски разходи за финансиране. Но по-прозрачният бизнес модел, по-ниската въглеродна експозиция и евентуалното преминаване към инвестиционен рейтинг могат да разширят кръга на международните кредитори и институционалните инвеститори.

Подобна възможност е особено важна предвид очакваните големи капиталови потребности на българската енергетика – от развитие на електропреносната система и газовата инфраструктура до изграждането на нови ядрени мощности.

Така отделянето на въглищния сегмент може да се превърне в инструмент не само за ограничаване на риска, но и за освобождаване на инвестиционен потенциал.

Енергийна сигурност и икономическа устойчивост

Новият модел позволява по-ясно да бъдат разграничени разходите за производство на електроенергия на пазарен принцип, поддържането на мощности, необходими за сигурността на системата, и публичните разходи за социален и екологичен преход. Това е съществена промяна, защото досега част от тези разходи се преплитаха в рамките на БЕХ.

Според експертна оценка на Черноморския изследователски енергиен център отделянето е „стъпка в правилната посока, която трябваше да бъде направена независимо от ПВУ“. Основният аргумент е, че продължителното кръстосано субсидиране на въглищните мощности е създавало риск за финансовата стабилност на цялата държавна енергийна група.

От гледна точка на новия холдинг обаче финансовото предизвикателство остава. Двете дружества трябва да продължат да изпълняват стратегически функции в енергийната система, докато се разработват и внедряват нови икономически дейности.

Министърът на енергетиката Ива Петрова определя промяната като „трансформация, а не закриване“. Според нея преструктурирането има корпоративен и организационен характер, няма да доведе до масови съкращения и цели устойчиво развитие на комплекса.

Това поставя новия холдинг пред двойна задача – да запази необходимия енергиен капацитет и едновременно с това да създаде условия за постепенно намаляване на зависимостта на региона от въглищното производство.

Новият холдинг трябва да стане двигател на индустриалната трансформация

Създаването на „Холдинг Марица Изток“ може да има по-широко значение от промяната в собствеността и управлението на двете дружества. То създава институционална възможност комплексът да бъде управляван като самостоятелна икономическа структура, която планира нови производства, използва съществуващата инфраструктура, подготвя терени за инвестиции и организира рекултивацията.

Успехът на реформата ще зависи от това дали новото дружество ще се превърне в активен оператор на прехода, или ще остане структура, в която са концентрирани финансовите затруднения на въглищните активи.

В този контекст преструктурирането вече стимулира работата на учени, инженери и енергийни специалисти, които разработват предложения за бъдещето на комплекса. Сред представените идеи са два проекта, насочени към използването

на местните ресурси, съществуващата енергийна инфраструктура и рекултивираните минни терени за създаване на нови производства и работни места.

Проект „Химически комплекс за производство на амоняк и торове“

Първото предложение, разработено от Българския енергиен и минен форум (БЕМФ), предвижда изграждане на химически комплекс, който да използва местните лигнитни въглища за производство на продукти с по-висока добавена стойност. Основната технология е газификация на въглища за получаване на синтезен газ, от който могат да се произвеждат амоняк, метанол, карбамид и други химически продукти. Според авторите газификацията би позволила производство на химически суровини без традиционното директно изгаряне на въглища.

Като примерен модел е предложено производство на амоняк и карбамид, които имат широко приложение в земеделието и производството на торове. Идеята е част от необходимите за българската икономика химически суровини да се произвеждат от местни ресурси, вместо да се разчита изцяло на внос и на природен газ с трудно предвидими цени.

Предварителният модел предвижда инвестиция от около 2 млрд. евро и използване на приблизително 2,5–4 млн. тона въглища годишно. Предложението включва и оползотворяване на съществуващата транспортна и енергийна инфраструктура, както и рекултивация на изчерпаните минни терени.

Проектът е на концептуален етап и изисква подробни технически, икономически и екологични проучвания, както и решение за начина на финансиране и реализация.

Проект „Високотехнологични оранжерии, слънчева енергия и нови работни места“

Второто предложение – „Визия за социален, високотехнологичен, пазарен и национално значим преход в енергийния комплекс „Марица Изток“ – предвижда съчетаване на енергийното производство с високотехнологично земеделие.

Проектът включва изграждането на 380 хектара оранжерии върху рекултивирани терени, в които да се произвеждат домати, краставици, листни зеленчуци, ягоди, разсади и други продукти.

Предвидена е агроволтаична централа с мощност около 1,2 GW, система за съхранение на електроенергия с капацитет 2 GWh, използване на топлинна енергия от съществуващата инфраструктура и технологии за контролирано подаване на CO_2 в оранжериите. Предложението включва автоматизация, изкуствен интелект, роботизирано прибиране на реколтата и хидропонни и аквапонни системи.

Според авторските разчети реализацията може да осигури около 3640 преки работни места и годишни приходи от приблизително 750 млн. евро, с възможност да достигнат 900 млн. евро при по-високи добиви. Предвижда се кооперативен модел, при който част от работещите ще участват и като собственици в производствените структури.

Основната цел е комплексът да се превърне от район, зависим предимно от въглищната енергетика, в център за производство на енергия, храни и продукти с висока добавена стойност.

И този проект е на етап предложение. Прогнозите за заетостта, приходите и икономическия ефект са авторски оценки, които предстои да бъдат потвърдени чрез независими технико-икономически анализи и инвестиционни проучвания.

Отделянето решава един проблем, но поставя началото на по-трудната задача

Регистрацията на „Холдинг Марица Изток“ и положителната оценка на Fitch показват, че преструктурирането на държавната енергетика може да донесе конкретни финансови ползи. БЕХ получава възможност за по-стабилен кредитен профил, по-ниска въглеродна експозиция и по-добър достъп до капитал за стратегически инвестиции. Новият холдинг от своя страна трябва да намери устойчив модел за бъдещето на въглищния комплекс, който да съчетава енергийната сигурност, икономическата ефективност и запазването на заетостта.

Предложените проекти за химическо производство и високотехнологично земеделие показват, че съществуват различни възможности за използване на ресурсите и инфраструктурата на „Мариц Изток“. Те обаче изискват сериозни инвестиции, независима оценка на икономическата целесъобразност, съответствие с европейските екологични изисквания и ясни механизми за финансиране.

Следващата решаваща стъпка е новият холдинг да разработи дългосрочна индустриална стратегия, която да определи кои дейности могат да продължат на пазарен принцип, кои мощности са необходими за сигурността на електроенергийната система и кои нови производства имат потенциал да създадат устойчива заетост и добавена стойност.

Тази стратегия трябва да бъде подкрепена от конкретни инвестиционни проекти, график за изпълнение и финансов модел, който ясно разграничава търговските инвестиции от публичните разходи за социалния и екологичния преход. Затова създаването на новия холдинг трябва да се разглежда не като край на преструктурирането, а като начало на значително по-сложен процес – изграждането на нов индустриален модел за „Марица Изток“.

Ако този процес успее, България ще постигне нещо повече от финансово оздравяване на държавната енергетика: ще покаже, че въглищният преход може да бъде управляван като инвестиция в нови производства, технологии и работни места, а не единствено като постепенно ограничаване на съществуващи мощности.

√ BNEF прогнозира рекордно ниво на системи за съхранение на енергия през тази година

На световния пазар за съхранение на енергия, доминиран от Китай и САЩ, се появяват нови центрове на растеж. Тази година Индия ще добави 26 пъти повече батерии в сравнение с предходната, а Австралия почти ще удвои годишния си ръст, сочи новата прогноза на BloombergNEF (BNEF).

В новата си прогноза експертите на BloombergNEF (BNEF) изразяват очакване, че през 2026 г. обемът на въвеждането в експлоатация на нови системи за съхранение на енергия в света ще достигнат нивото от 188 ГВт/535 ГВтч. Това е с 45 % повече от 2025 г.

Прогнозата за 2027 г. е още по-впечатляваща. Очакването е, че пазарът ще постигне нов рекорд, като скокът ще е от 209 ГВт и 638 ГВтч.

Анализаторите свързват очаквания ръст с по-нататъшното разширение на слънчевата енергетика, политиката на държавите за стимулиране на системите за съхранение на енергия, а също така и с растящото търсене на електрическа енергия.

Очаква се, че 62 % от световния ръст на капацитета през 2026 г. ще се дължи на Китай, САЩ и Австралия.

Пазарът за съхранение на енергия в Китай остава устойчив въпреки премахването на задължителното изискване за съхранение на енергия за проектите за възобновяема енергия. Растежът се подкрепя от нови мерки, включително изисквания за осигуряване на стабилност на захранването за слънчеви и вятърни електроцентрали, както и национална цел от 300 ГВт инсталиран капацитет за съхранение на енергия (без помпено-акумулиращите електроцентрали) до 2030 г.

Междувременно, както отбелязват от BNEF, протекционистките политики преоформят регионалните вериги за доставки на батерии за съхранение на енергия – насърчават местното производство на компоненти и ограничават китайския внос. В резултат на това китайските доставчици на оборудване все повече се насочват към нови пазари с по-малко ограничения.

В САЩ пазарът расте благодарение на данъчните стимули и търсенето на системи за съхранение на енергия от центровете за данни.

Според оценката на BNEF, Индия изпреварва други пазари, като годишно добавените мощности, реализирани чрез търгове през тази година ще надхвърли 6 ГВт , което е съществен ръст в сравнение с „няколко стотин МВт“ през миналата година. Според предишни съобщение, пуснатите в действие нови системи за съхранение на енергия в Индия са се увеличили 84 пъти през първата половина на 2026 г.

Технологията за съхранение на енергия завзема нови пазари, тъй като страните се стремят да интегрират все повече ВЕИ, да повишат гъвкавостта на системата и да засилят вътрешните вериги за доставка на батерии.

Очаква се, че през 2026 г. някои европейски страни ще отбележат също своя принос към този значителен ръст. Освен Обединеното кралство, Германия и Италия, които през миналата година бяха лидери в Европа редица други държави също отчитат добавяне на нови мощности, посочват от BNEF. Прогнозата е, че България, Румъния, Полша, Франция, Гърция, Нидерландия и Украйна ще постигнат годишни цели за въвеждане в експлоатация на капацитет на гигаватово ниво.

През 2027 г. глобалните годишни добавени мощности ще нараснат с 11% на годишна база, достигайки 209 GW (638 GWh), тъй като внедряването на технологии за съхранение се разпростира отвъд настоящите най-големи пазари. Испания, Обединените арабски емирства, Чили и Япония ускоряват изграждането на такива системи, подкрепени от фундаменталните показатели на енергийния пазар, разнообразните източници на приходи и активността на големите енергийни компании при възлагането на проекти. Към 2036 г. основният двигател на растежа ще се измести към развиващи се региони, като Латинска Америка, Субсахарска Африка, Югоизточна Азия и други европейски държави, според BNEF.

Нарастващият дял на слънчевата енергия в общото производство на електроенергия увеличава търсенето на системи за съхранение. Анализаторите изчисляват, че до края на 2025 г. в световен мащаб са разположени приблизително 69 GW капацитет за съхранение на енергия (196 GWh), комбинирани с приблизително 299 GW капацитет за производство на слънчева енергия. Значителен дял от тези хибридни системи (производство на слънчева енергия плюс съхранение) се намират в Китай.

Ограничаването на производството на слънчева енергия в мрежата (известно като curtailment) и канибализацията на цените на електроенергията по време на периоди на пиково производство на слънчева енергия са сред факторите, които стимулират приемането на системи за съхранение на енергия на пазари като Съединените щати, Австралия и Чили.

Тази тенденция се разпространява и в други страни: например Индия, Мексико и Филипините въвеждат регулаторни изисквания или конкурентни условия за търгове, които улесняват интегрирането на батерийни системи в проекти за възобновяема енергия.
BloombergNEF прогнозира, че проектите за възобновяема енергия, допълнени от системи за съхранение, ще останат значителен двигател на растежа на индустрията през следващите години.
Съединените щати въведоха тарифи и стимули в подкрепа на местното производство на батерии, като същевременно наложиха ограничения върху оборудването и веригите за доставки, свързани с Китай. Въпросите, свързани със сигурността на веригите за доставки и киберсигурността, също са във фокуса на вниманието на Европейския съюз и Япония.
Подобни политики биха могли да затруднят достъпа до пазара за някои китайски доставчици. В отговор китайските производители на оборудване все повече се насочват към пазари с по-малко строги ограничения, включително Близкия изток, Латинска Америка и Субсахарска Африка.
Индия, Южна Корея и Бразилия също предприеха мерки, насочени към развитие на собствено производство и използването на компоненти, произведени на място, въпреки че по данни на BNEF техните подходи са по-малко строги от тези в САЩ.
Що се касае до технологията, независимо от растящия интерес към алтернативни решения, очакването е литиево-железно-фосфатните (LFP) батерии да останат доминиращият тип за съхранение на енергия през следващото десетилетие. Според BNEF, тяхното доминиране се обуславя от конкурентната цена, дългия експлоатационен живот и добре установените вериги за доставки.
С нарастващите цени на материалите за LFP батерии, натриево-йонните батерии привличат все по-голямо внимание. Техните предимства включват нисък риск от пожар и способност за работа в широк температурен диапазон, което потенциално намалява нуждата от охладителни системи и намалява потреблението на спомагателна енергия. Ограниченият мащаб на производство и трудностите при постигане на конкурентоспособност на разходите обаче остават пречки пред по-широкото внедряване на натриево-йонни и други нелитиеви технологии.
BNEF прогнозира, че до 2036 г. общият световен капацитет за съхранение на енергия ще се увеличи приблизително десетократно в сравнение с края на 2025 г., достигайки приблизително 3 ТВтч (3000 ГВт) капацитет и 11 ТВтч капацитет за съхранение.

Bloomberg TV Bulgaria

√ МАЕ предупреждава за недостиг на газ в Европа и през 2027 г.
Напрежението на световния пазар на природен газ може да продължи и през голяма част от следващата година, тъй като Европа рискува да приключи тази зима с рекордно ниски запаси от гориво и ще трябва да ги попълва, предупреждава Международната агенция по енергетика (МАЕ).
Ниските нива на газ в хранилищата в Европейския съюз, съчетани с продължаващите прекъсвания на доставките от Близкия изток, означават, че регионът ще изчерпи значителна част от резервите си през студените месеци, посочва МАЕ в доклад във вторник.
„Газохранилищата в ЕС може да приключат отоплителния сезон 2026/27 г. с рекордно ниски запаси“. Това би „увеличило значително необходимостта от нагнетяване на газ през лятото на 2027 г. и потенциално би удължило напрежението на пазара и през следващата година“.
Икономиките в Европа изпитват затруднения заради цените на газа, които са близо до най-високите си равнища от избухването на енергийната криза преди четири години. Въпреки че континентът едва навлиза в зимния сезон с пиково потребление, рисковете за следващата година вече се отразяват върху фючърсните договори за 2027 г., тъй като търговците се предпазват от по-нататъшно поскъпване.
Фючърсните договори за доставка през май догодина в Европа се търгуват на по-високи цени от тези за ноември 2027 г., докато пазарът оценява рисковете за доставките, включително продължаващите военни действия в Близкия изток и възможните забавяния на нови газови проекти. През последните дни разликата в цените достигна рекордно високо равнище.
Запасите в Европа може да паднат под 10%
Симулациите на МАЕ показват, че запасите от газ в хранилищата на ЕС може да спаднат под 10% от работния им капацитет - рекордно ниско равнище - до края на март, „при най-неблагоприятния сценарий“ на продължаващи прекъсвания на

потоците от втечнен природен газ през стратегическия Ормузки проток и по-студено време. Това би оставило европейския пазар уязвим при нови застудявания в края на зимата и би довело до още по-големи колебания на цените към края на отоплителния сезон, посочва МАЕ.
Базираната в Париж агенция очаква пазарът да остане напрегнат въпреки въвеждането в експлоатация на нови мощности за производство на втечнен природен газ през следващата година и прогнозирания спад на световното търсене на горивото през 2026 г., включително с 3% в Европа.
Очаква се промишлените предприятия на континента да намалят потреблението на газ с 5% заради високите цени, наред с продължаващото разширяване на производството на енергия от възобновяеми източници в Европа.
В доклада на МАЕ се прогнозира, че търговските потоци през Ормузкия проток ще останат до голяма степен нарушени поне до края на годината. При това допускане световното предлагане на втечнен природен газ ще се свие с 3% през тази година - най-големият годишен спад в историята.

√ Disney е напът към съкращаването на хиляди работни места
Walt Disney Co. се насочва към съкращаването на хиляди работни места, като развлекателният гигант е поставил задача на някои мениджъри да постигнат 20% годишни икономии на разходите, твърдят запознати с въпроса източници.
Икономиите
Икономиите могат да бъдат постигнати както чрез премахване на работни позиции, така и чрез намаляване на други разходи, посочват източниците, пожелали анонимност, тъй като обсъжданията са поверителни.
Някои от направленията в дейността на Disney, които включват тематични паркове, телевизионни канали и филмово студио – ще бъдат засегнати в по-голяма степен. Според източниците, изпълнителният директор Джош Д'Амаро планира да реинвестира част от спестените средства във филмови и телевизионни продукции, технологии, тематични паркове и круизен бизнес.
Компанията е обещала двуцифрен ръст на коригираната печалба на акция през текущата финансова година.
Съкращенията досега
През последните години Disney съкрати разходи за милиарди долари и премахна хиляди работни места, като редукциите засегнаха всяко подразделение – включително ABC, Pixar, ESPN, филмовото студио и звеното за развлекателни преживявания. Към края на последната финансова година компанията е имала 231 000 служители по целия свят.
На 1 октомври The Wall Street Journal съобщи, че Disney планира преструктуриране на телевизионното си подразделение, както и съкращения в правния отдел и звеното за глобални въпроси.
Други компании в развлекателния сектор – сред които Netflix Inc., Sony Pictures Entertainment, както и подразделенията Paramount и Warner Bros. на Skydance Corp. – също предприеха съкращения на персонал, на фона на спадащите приходи от традиционна телевизия и забавящия се ръст на абонатите за стрийминг услуги. Освен това те са изправени пред предизвикателството, че все повече зрители се насочват към социалните мрежи, онлайн видеоклиповете и стрийминг платформите, подкрепяни от технологични гиганти като Amazon.com Inc. и Apple Inc.
Миналия месец, по време на конференцията Bloomberg Screentime в Лос Анджелис, президентът на Disney Дана Уолдън заяви: „Необходимо е постоянно да се прави оценка на структурата и мащаба на организацията. Технологичните компании са се насочили към нашия бизнес, а ние трябва да оцелеем, да процъфтяваме и да растем – и точно това ще направим".

Капитал

√ ЕС отблизо: Евродепутати настояват за допълнителни 2 млрд. евро за защита на Черно море; Ще участва ли България в следващата обява по SAFE
Ескалацията на военните действия в Черно море и заплахите за търговското корабоплаване се превърнаха в основна тема на предизборната битка в България и ще продължават да бъдат тема и след вота.
Повод за нова вълна от тревога стана инцидентът в сряда в изключителната икономическа зона на страната, където три морски дрона атакуваха и потопиха контейнеровоза CONTSHIP JET. Кадри, разпространени от Maritime.bg и верифицирани от Reuters, показаха как дрон се движи покрай корпуса, преди да се вреже в него. Според компанията за морски риск Ambrey става дума за модификация на руския безпилотен апарат "Мурена-300С".
Въпреки че премиерът Румен Радев по-рано посочи Русия като вероятен извършител при подобни инциденти, официално София все още избягва да назове отговорните за конкретния удар. От своя страна българските сили са с вързани ръце на

терен: на борда на военен миночистач евродепутатът Андрей Новаков коментира пред Club Z, че българските военни нямат право да откриват огън извън 12-милните териториални води.

В отговор на инцидента делегация от Европейската народна партия (ЕНП) пристигна спешно във Варна и София по покана на евродепутатите Андрей Новаков и Емил Радев. В морската ни столица полският представител Яцек Проташ, който е докладчик за специален фонд за подпомагане на източните гранични региони, обяви, че девет държави от България до Финландия могат да получат до 10% повече средства в следващия бюджет на ЕС (2028 - 2034 г.). Новаков уточни, че България настоява за допълнителни 2 млрд. евро над планираните 22.3 млрд. евро за компенсиране на щетите от военните рискове.

Германският евродепутат Свен Симон подчерта пред БНТ: "Това е агресивна война. Последиците се усещат най-силно именно от хората, които живеят тук, в непосредствена близост до конфликта." Емил Радев от своя страна очерта и чистия икономически удар за бизнеса - застраховките за търговските кораби в региона са скочили над пет пъти, а при танкерите увеличението достига до 12 пъти.

Темата идва на фона на наскоро приетата резолюция на Европейския парламент, която призова за морска операция на ЕС в Черно море и критикува София за колебливата позиция спрямо Москва - критика, която премиерът Радев отхвърли с обвинението, че институцията се използва за вътрешнополитически предизборен натиск.

И още:

- **По-силен Frontex:** Европейската комисия представи план за разширяване на правомощията на граничната агенция Frontex, давайки ѝ възможност за директно връщане на мигранти между трети страни извън ЕС и засилени мерки срещу трансграничната престъпност. Планът на Фон дер Лайен за утрояване на постоянния корпус до 30 000 служители обаче продължава да среща съпротива от редица европейски столици, които настояват фокусът да остане върху конкретните функции, а не върху броя на служителите.
- **Какво ще правим с Канада**: След срещата на високо ниво в Монреал тази седмица предстои дългосрочно проучване за възможността на износ на втечнен природен газ от Канада за ЕС. Като основният въпрос е дали Канада - която не разполага с необходимата инфраструктура на източното си крайбрежие - ще има желанието и възможността да увеличи обемите на доставките.
- **Битката за наследството на Лагард в ЕЦБ: Предстоящото** оттегляне на Кристин Лагард през февруари 2027 г. задейства битка между правителствата за лидерския пост в централната банка, като фаворити са нидерландецът Клаас Кнот и испанецът Пабло Ернандес де Кос. Изборът на нов президент ще пренареди и ключовите постове в Изпълнителния съвет на институцията между Париж, Берлин и Мадрид. Кристин Лагард имаше своите успехи начело на Европейската централна банка, постигнала победа в борбата с инфлацията, възстановила добрия дух на сътрудничество сред вземащите решения и подготвила еврото за навлизане в дигиталната ера. Но по време на нейното ръководство не липсваха и критики - от сътресенията на пазара на облигации по време на пандемията до закъснялото начало на затягането на паричната политика през 2022 г. Продължителният процес на оттеглянето ѝ също предизвика недоволство сред колегите ѝ. Сега Лагард оставя в наследство предизвикателства, не по-малко сериозни от онези, с които самата тя се сблъска: овладяването на нова вълна на инфлация, сложния въпрос как да се стимулира растежът в икономика, която отдавна остава в сянката на САЩ и Китай, както и опасенията от евентуални сътресения на пазара на облигации в родната ѝ Франция.
- **Спад в очакваните приходи от тютюн за бюджета на ЕС:** Прогнозите на Европейската комисия за постъпления от облагането на тютюневите изделия в следващия бюджет на съюза бяха орязани с близо 3 млрд. евро заради буксуващи преговори между държавите членки. Това затруднява плана на председателя на Европейския съвет Антонио Коща да намери компромис за новите собствени ресурси на ЕС преди края на годината.
- **Европейската комисия замрази за срок от 12 месеца националните закони, определящи минимална възраст за достъп до социалните мрежи:** Решението идва на фона на опитите на поредица от държави, сред които Австрия, Франция, Италия, Словения, Белгия, Гърция и Дания, да въведат собствени възрастови прагове. Мярката следва предложения през септември общоевропейски законодателен акт за защита на децата онлайн (Kids Act), който предвижда забрана за регистрация на лица под 12 години и единни правила за целия блок. Според говорител на комисията появата на различни възрастови граници във всяка отделна държава членка би създала невъзможни условия за платформите и в крайна сметка би оставила непълнолетните без реална защита, поради което приоритет се дава на общоевропейските преговори в Европарламента и Съвета.

Йотова vs. Гюров: Две визии за България и ролята на президента

В своите предизборни изяви основните претенденти за държавен глава на България отправяха отчетливо различни послания. Национално единство, приемственост, мир, социална справедливост, културна идентичност - в тази посока бяха посланията на Илияна Йотова. Андрей Гюров акцентираше върху върховенството на закона, независимите институции, евроатлантическата ориентация, отчетността и ограничаването на концентрацията на власт. Четете детайли за това какво се открои в позициите на двамата по основни въпроси и за мястото на България в Европа и света.

Cross.bg

√ Теми и гости в сутрешните блокове

БНТ, Денят започва"

- Тема:"Прогресивна България" и изборът на Илияна Йотова; Гост - председателят на парламентарната група на партията Петър Витанов
- Тема: След балотажа: Какво следва за партиите вдясно; Гост Никола Минчев
- Тема: след вота: Обществените настроения и политическите намерения Гости - социологът Елена Дариева и политологът доц. Борис Попиванов
- Тема: От Варна: Защо след дъжда улици в града се наводниха за пореден път

БТВ, "Тази сутрин"

- Тема: Ще променят ли изборните резултати политическата картина в България?

√ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

в. 24 часа - От 588 до над 2000 евро за 3 дни купон на Нова година

в. Труд - Лъжа ни вкара в еврозоната

в. Телеграф - Жените избраха Йотова

Водещи заглавия на вътрешните страници

в. 24 часа - Всеки е победител, но и нещастен посвоему

в. 24 часа - Външно командирова чиновници в 60 страни, за да гласуват 100 хил. българи зад граница

в. Труд - Токът за бизнеса двойно по-скъп

в. Труд - Министри, отговарящи за регионалното развитие в Дунавския регион, ще дискутират бъдещето на кохезионната политика и ролята на макрорегионалните стратегии в нея

в. Телеграф - Учениците минават онлайн, евакуираха хора

в. Телеграф - Банките у нас ще правят проверка при всеки нареден превод на неговия получател от 1 декември тази година

Водещи интервюта

в. 24 часа - Крум Зарков: Нямам съмнения, че Йотова ще влезе плътно в правомощията на президент - и като коректив

в. Труд - Елена Дариева: За да има обединена опозиция лидерите трябва да отстъпят крачка назад

в. Телеграф - Политологът Страхил Делийски: Три фактора помогнаха на Йотова

Водещи анализи

в. 24 часа - 10 млрд. евро, уплашени от сивия списък, може да дойдат сега

в. Труд - София изпрати една лоша и една добра новина за Скопие

в. Телеграф - Непрекъснатото теглене на кредити издава немощ
